

Protokół

12. posiedzenia, III. sesyi, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 6. marca 1907.

Początek o godzinie 10 minut 50 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, Ks. Wiktor Mazikiewicz.

Obecnych posłów 120.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 10 posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 11 posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Marszałek oznajmia, iż p. Stanisławskiemu i Federowiczowi udzielił urlopu na 2 dni.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj, wniesionych po dzień 6. marca 1907 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej L. s.: 1766, 1767, 1768, 1770, 1771, 1774, 1775, 1776, 1777.

Komisji szkolnej L. s.: 1758, 1762 do 1764, 1772, 1773, 1778—1780, 1797.

Komisji petycyjnej L. s.: 1757.

Komisji administracyjnej L. s.: 1759, 1761, 1769, 1796.

Komisji prawniczej L. s.: 1760.

Komisji gospodarstwa krajowego L. s.: 1765.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o melioracyach.

Sprawozdawca p. Zdzisław Tarnowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 4. grudnia 1906 l. 112.481 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rubr. IX. poz. 13. wydatków na r. 1907 następujące zasiłki:

a) na konserwację osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908)	2.800 K	r) na zabudowanie potoku Bieczyczanki (pow. Nowy Sącz) I. rata (z 2-letcia)	15.000 K
b) na konserwację osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914)	1.200 "	s) na zabudowanie Dniestru w gminie Wolecze	18.350 "
c) na konserwację osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925)	1.000 "	t) na osuszenie niwy Dunaj i Klasne w Jaślanach (powiat Mielec)	5.067 "
d) na drenowanie gruntów włościańskich VII. rata (z 10-letcia)	80.000 "	u) na zabudowanie potoku Zabawa (pow. Wieliczka)	14.000 "
e) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki (w pow. Myślenickim) III. rata (ostatnia)	—	w) na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (pow. Stary Sambor) I. rata (z 2-letcia)	12.500 "
f) na zabudowanie potoku Czarnego w gminie Grybów III. rata (ostatnia)	10.800 "	x) na osuszenie gruntów w gminie Łysaków (pow. Mielec)	7.833 "
g) na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz) II. rata (ostatnia)	7.729 "	y) na lokalną regulację Białego Dunajca w gminie Biały Dunajec (pow. Nowy Targ)	6.200 "
h) na regulację potoku Mikoszki w Rzeszowie II. rata (z 5-letcia)	6.432 "	z) na obwałowanie Wisły w powiecie Mieleckim, kredyt dodatkowy	24.166 "
i) na osuszenie gruntów w gminie Bojaniec (pow. Żółkiew) II. rata (z 3-letcia)	12.000 "	aa) na osuszenie gruntów w gminie Mazurówka (pow. Żydaczów)	5.300 "
k) na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów II. rata (z 3-letcia)	9.367 "	bb) na regulację potoku Strymby w gminie Nadwórna	6.375 "
l) na zabudowanie potoku Piekiełko w gminie Maniowy (pow. Nowy Targ) II. rata (ostatnia)	11.125 "	cc) na zakupno pras drenarskich	17.500 "
m) na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowa (pow. Grybów), kredyt dodatkowy	1.250 "	dd) do dyspozycji Wydziału krajowego	50.000 "
n) na regulację Złotego Potoku w gminie Padew (pow. Mielec) II. rata (ostatnia)	13.333 "	Ogółem	360.002 K.
o) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz) I. rata (z 2-letcia)	6.425 "	III. Sejm przyznaje na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w rub. IX. poz. 14. wydatków na r. 1907 następujące zasiłki :	
p) na lokalną regulację Prutu pod Kołomyją	11.250 "	1. w Jadachach	500 K
		2. w Rzochowie	500 "
		3. w Ohladowie	500 "
		4. w Dmytrowie	500 "
		5. w Połoniczny	500 "

6. w Sielcu (pow. Sokal)	500 K
7. w Kuliczkowie (pow. Sokal)	500 „
8. w Pecezi (pow. Przemyślany)	500 „
9. w Rzęsny polskiej	500 „
10. na nawozy mineralne na grunta torfowe włociańskie: w perymetrze bagien Ole- skich i Stojanowskich po 1.000 K, a w perymetrze bagien Rzemień- skich, tudzież regulacji Pustej, Błotni i górnej Trześniówki po 500 K, razem	4.000 „
Ogółem	8.500 K

IV. Sejm powiększa personal techniczny krajowego biura melioracyjnego o jednego etatowego starszego inżyniera, jednego etatowego inżyniera I. klasy, jednego etatowego inżyniera II. klasy i jednego etatowego inżyniera-adjunkta i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z dniem 1. stycznia 1907.

V. Sejm zmienia postanowienia §. 1. i ustępu pierwszego §. 10. instrukcyi służbowej dla biura melioracyjnego z dnia 9. maja 1893. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 67, które zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

„Do zakresu działania krajowego biura melioracyjnego należy:

1. inicjowanie, projektowanie, wykonywanie i nadzór regulacji wód niespławnych, ulepszeń gruntu zapomocą osuszenia i nawodnienia, tudzież budowy wodociągów i kanalizacyi w gminach;

2. konserwacya i nadzór wykonanych przy pomocy funduszu krajowego przedsięwzięciach melioracyjnych;

3. ulepszenie podziału pól i komasacya gruntów wraz z zakładaniem dróg polnych;

4. udzielanie fachowych opinii w sprawach podpadających pod postanowienia ustawy wodnej“.

§. 10. (ustęp pierwszy).

„W miarę przyzwolonych przez Sejm funduszów, oraz sił dyspozycyjnych biura melioracyjnego i jego ekspozytur udziela Wydział krajowy bezpłatnej pomocy technicznej poszczególnym właścicielom gruntów do projektowania, wytyczania i kontroli robót melioracyjnych, niezamożnym zaś gminom do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi“.

VI. Sejm ustanawia w biurze melioracyjnem dwie posady etatowych inżynierów-adjunktów, którzy mają być użyeci do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z dniem 1. stycznia 1907.

VII. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 3.500 K na podróże naukowe dla inżynierów przeznaczonych do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi.

VIII. Sejm uchwała załączone projekty ustaw:

1. o uzupełnieniu regulacji rzeki Bugu;
2. o uzupełnieniu regulacji rzeki Białej z dopływami;
3. o regulacji potoku Błóżewki z dopływami;
4. o zabudowaniu potoku Krzemionki;
5. o udzieleniu dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim;
6. o konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

IX Sejm przyznaje na rok 1907 tytułem I. rat zasiłków krajowych następujące kwoty:

1. na regulację rzeki Peltwi z dopływami 128.222 K;

2. na uzupełnienie regulacji rzeki Bugu 56.089 K;

3. na uzupełnienie regulacji rzeki Białej z dopływami 71.525 K;

4. na zabudowanie potoku Krzemionki 30.000 K;

5. na konserwację obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim 5.750 K.

X. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rub. IX. dziale B) na rok 1907 do końca lutego 1909.

XI. Sejm wzywa c. k. Rząd ponownie, ażeby uchwalony dnia 1. maja 1900 r. projekt ustawy o regulacji Solotwy i Rokity bez względu na prawomocne ustalenie okręgu konkurencyjnego i zawiązanie spółki wodnej przedłożył do Najwyższej sankcji.

XII. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby należące się na podstawie ustawy z 30. czerwca 1884 Nr. 116 Dz. p. p. zasiłki z państwowego funduszu melioracyjnego dla ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych wypłacał w duchu tejże ustawy w gotówce, a nie w formie anuitetów pożyczek, któreby obciążały fundusz krajowy.

XIII. a) Petycje L.s. 231 i 527 gmin Bilicz i Strzelbice o regulację potoku Jabłonki; L.s. 573 gminy Zagórz o regulację rzeki Osławy; L.s. 707 gminy Szaflary o zabezpieczenie od szkód spowodowanych wylewem wody sprowadzonej rowami materiałowymi kolei Chabówka-Zakopane; L.s. 980 gminy Wagnanka o obniżenie samowolne jazu na rzece Serecie; L.s. 1.144 gminy Dęba o uwolnienie od datków konkurencyjnych do kosztów regulacji górnej Trześniówki; L.s. 1.415 gminy Dobrzechów o przyspieszenie regulacji Wisłoka odstępuje się c. k. Rządowi do załatwienia.

b) Petycje L.s. 184 strażników obwałowania Wisły i Sanu o podwyższenie płac; L.s. 357 gminy Lenina mała i wielka, tudzież 5 innych gmin i obszarów dworskich powiatu Starosamborskiego o regulację miej-

seowych potoków; L.s. 526 gminy Słochynie o osuszenie niwy Blonie; L.s. 1.303 gminy Posada dolna o regulację rzeki Taby przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

c) Nad petycją L.S. 574 gmin i obszarów dworskich Bzianka i Besko, tudzież gmin Trześniów i Wzdów o uwolnienie od datków konkurencyjnych do kosztów regulacji Wisłoka przechodzi Sejm do porządku dziennego.

U s t a w a

z dnia o uzupełnieniu regulacji rzeki Bugu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacji rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do ujścia Raty ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1904, który preliminuje kosztą robót na 2,524.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego;

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6 ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. u. p. Nr. 116, w wysokości trzydziestu procent prelimitowanych kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) z datku państwowej dotacji budowli wodnych ze względu na zamierzone uszlusowanie całej przestrzeni Bugu od ujścia Peltwi do ujścia Raty, w wysokości trzydziestu procent kosztów, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków krajowych i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów, jako kapitału zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3) z dochodów uzyskanych ze sprzedaży wikliny i z wydzierżawiania skarp rzeki;

4. z grzywien nakładanych przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. 1. ustawy z dnia 4. stycznia 1903, Dz. u. kraj. Nr. 12.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania administracji funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 6

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy, w porozumieniu z Administracją państwa, której przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o uzupełnieniu regulacji rzeki Białej z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacji rzeki Białej z dopływami ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1905, który prelimituje kosztu robót na 530.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą

z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

1. z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent prelimitowanych kosztów regulacji, a pięćdziesięciu procent kosztów obwałowania, tj. w łącznej kwocie 214.575 K;

2. z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6 ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116 w wysokości pięćdziesięciu procent prelimitowanych kosztów w kwocie 265.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

3. z datku państwowej dotacji budowli wodnych w wysokości dziesięciu procent prelimitowanych kosztów regulacji w kwocie 50.425 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków państwa i kraju oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacji, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Administracji państwa zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 21. grudnia 1893 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 7 ex 1894.

§. 6.

Co do konserwacji wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie §. 6 nstawy z dnia 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych i skarbu.

U s t a w a

z dnia o regulacji potoku Błóżewki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja potoku Błóżewki od Błóżwi górnej do ujścia do Strwiąza z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo przymusowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45 krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1906, który prelimituje koszta robót na 1,122.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezwrotnym zastrzeżeniem w wysokości czterdziestu procent prelimitowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6 ustępu 2 i §. 4 ustępu 2 a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p.

Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

e) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66 kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. n. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3 pod e) wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie.

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoku Błóżewki i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl Art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.

3. z corocznych datków kraju i prestatyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestatyj konkurencyjnych na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stromom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

U s t a w a

z dnia o zabudowaniu potoku Krzemionka.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Krzemionka w dorzeczu Dniestru w gminach Bereźnica, Koko i Wola koblańska ma być wykonane po myśli §. 4. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśnic-techn.

nicznego dla zabudowania potoków górskich z roku 1905, preliminujący koszta robót na 240.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma tak galicyjski fundusz krajowy, jak i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 50 procent preliminowanych kosztów, t. j. maksymalną kwotą 120.000 koron.

§. 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczane w czasie budowy w miarę rzeczywiście potrzebnej dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. ust. kraj. Nr. 38 w drodze administracyjnej spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniiony według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

U s t a w a

z dnia o udzieleniu dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Nadwyżka kosztów uzupełnienia obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim w kwocie 60.415 K. 80 h. ma być pokrytą przez kraj, państwo i powiat mielecki w stosunku unormowanym w §. 3. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138.

Mianowicie pokryć ma:

a) fundusz krajowy czterdzieści procent tej nadwyżki w kwocie 24.166 K. 32 h.;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2a) ustawy z dnia 30. czerwca 1864 Dz. p. p. Nr. 116., z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, czterdzieści procent tej nadwyżki w kwocie 24.166 K. 32 h.;

c) powiat mielecki dwadzieścia procent nadwyżki w maksymalnej kwocie 12.083 K. 16 h.

§. 2.

Datki kraju, państwa i powiatu mają być wpłacone do funduszu budowy utworzonego w myśl §. 3 ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138. w ciągu r. 1907.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

U s t a w a

z dnia o konserwacji obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 5. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i powiatu mieleckiego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i powiatu mieleckiego w §. 1 pod 3. wymienionych, wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach od roku 1907 do roku 1909 włącznie po 5.750 K. czyli razem 11.500 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jak z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1906 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów po myśli §. 5. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138, niemniej też nieużyte nadwyżki doch. dów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie uadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2, ustanowionych po połowie na kraj i powiat mielecki

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonaniami robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Datki powiatu mieleckiego mają być corocznie wstawiane do budżetu powiatowego.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wałów, ubezpieczeń brzegów potoków i rowów, szluz, przepustów, ramp i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wały, potoki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. z potoków i rowów w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków i rowów, tudzież skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów ochronnych, ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na wa-

łach ochronnych, tudzież na szkarpach potoków i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego zostaje wzbronione:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakiegokolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. d) w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki, tudzież Starego Brnia;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny i t. p. zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów włącznie od wałów:

c) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki tudzież Starego Brnia z wyjątkiem miejsc, gdzie to sadzenie jest bezwzględnie koniecznym dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te, które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, wskaże w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki c. k. Namiestnictwo, na Starym Brniu zaś Wydział krajowy.

Gdzie wały narażone są na uszkodzenie przez lody, ma być wyjątkowo zasadzony szereg drzew w odległości przynajmniej pięciu metrów od stopy wałów. — Przestrzenie te wymagające ochrony od lodów oznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 9.

W razie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w terenie narażonym na zalew, na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla poszczególnych sekcji wałów, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materiałów i narzędzi do ochrony wałów.

Sily robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materiały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i Wydziałem powiatowym mieleckim.

Dalsze postanowienia mające na celu ochronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę uregulowanych potoków i rowów, wydane zostaną w osobnym rozporządzeniu wykonawczem przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa i spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następującą rezolucję.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by załatwiając przychylnie prośbę gminy Jajkowce pow. Żydaczowskiego o przedsięwzięcie robót melioracyjnych gruntów tej gminy, przystąpił bezzwłocznie do melioracji tych gruntów.

Przemawia p. Stapiński i stawia dwie poprawki, jedną do punktu II. d, a drugą do punktu XIII lit. e). a mianowicie:

Do punktu II. d. „Na drenowanie gruntów włościańskich 200.000 K.“

Do punktu XIII. lit. e. „Załatwienie petycji L. s. 574 gmin i obszarów dwor-

skich Bzianka i Besko, tudzież gmin Trze-
śniów i Wzdów o uwolnienie od datków
konkurencyjnych do kosztów regulacji Wi-
słoka, rozpoczęcia regulacji tej rzeki.“

Izba popiera powyższe poprawki p.
Stapińskiego odczytane przez Marszałka,
oddzielnie nad jedną i drugą głosując.

Przemawia członek Wydziału krajowego
p. Pilat.

Przemawia p. Kramarczyk i stawia
następującą poprawkę do punktu II. d, aby
na drenowanie gruntów włościańskich za-
miast 80.000 K przeznaczyć 200.000 K.

Izba powyższą poprawkę p. Kramar-
czyka popiera.

Przemawia p. Kolischer.

Przemawia p. ks. Pastor.

Przemawia p. Rutowski.

Przemawia p. Męcinski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p.
sprawozdawca i stawia wniosek imieniem
komisji gospodarstwa krajowego o odesła-
nie poprawki p. Stapińskiego i Kramarczyka
do komisji budżetowej celem zbadania
i możliwego uwzględnienia, z poleceniem
ażeby komisja budżetowa sprawozdanie
i wnioski swoje przedłożyła bądź przed
budżetem, bądź przy uchwaleniu odnośnych
pozytych budżetowych.

Izba przystępuje do rozprawy szcze-
gółowej.

Sprawozdawca czyta:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego
z dn. 4. grudnia 1906 L. 112.481 Sejm przy-
jmuje do wiadomości.

Izba uchwała bez rozprawy wniosek
I. komisji.

Sprawozdawca czyta:

II. Sejm przyznaje na popieranie mniej-
szych robót melioracyjnych w myśl uchwały

swej z dnia 26. listopada 1889 w rubr. IX.
poz. 13. wydatków na r. 1907 następujące
zasiłki:

a) na konserwację osusze-
nia bagien Rudnickich (do r. 1908) 2.800 K

b) na konserwację osuszenia
bagien Stojanowskich (do r. 1914) 1.200 „

c) na konserwację osuszenia
bagien Oleskich (do r. 1925) 1.000 „

d) na drenowanie gruntów
włościańskich VII. rata (z 10-lecia) 80.000 „

e) na zabudowanie potoków
Harbutówki i Gościłki (w pow.
Myślenickim) III rata (ostatnia) — „

f) na zabudowanie potoku
Czerwonego w gminie Grybów III.
rata (ostatnia) 10.800 „

g) na zabudowanie potoku
Dąbrówka (pow. Nowy Sącz) II.
rata (ostatnia) 7.729 „

h) na regulację potoku Mi-
koszki w Rzeszowie II. rata
(z 5-lecia) 6.432 „

i) na osuszenie gruntów
w gminie Bojaniec (pow. Żółkiew)
II. rata (z 3-lecia) 12.000 „

k) na osuszenie gruntów
w gminie Żydaczów II. rata (z 3-
lecia) 9.367 „

l) na zabudowanie potoku
Piekietko w gminie Maniowy (pow.
Nowy Targ) II. rata (ostatnia) . 11.125 „

m) na zabudowanie potoku
Zborowskiego w gminie Sędzi-
szowa (pow. Grybów) kredyt do-
datkowy 1.250 „

n) na regulację Złotego potoku
w gminie Padew (pow. Mielec)
II. rata (ostatnia) 13.333 „

o) na zabudowanie potoku
Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz)
I. rata (z 2-lecia) 6.425 „

p) na lokalną regulację Prutu pod Kołomyją 11.250 K

r) na zabudowanie potoku Biczyczanki (pow. Nowy Sącz) I. rata (z 2-letcia) 15.000 „

s) na zabudowanie Dniestru w gminie Wołcze 18.350 „

t) na osuszenie niwy Dunaj i Klasne w Jaślanach (pow. Mielec) 8.067 „

u) na zabudowanie potoku Zabawa (pow. Wieliczka) 14.000 „

w) na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (pow. Stary Sambor) I. rata (z 2-letcia) 12.500 „

x) na osuszenie gruntów w gminie Łysaków (pow. Mielec) 7.833 „

y) na lokalną regulację Białego Dunajca w gminie Biały Dunajec (pow. Nowy Targ) 6.200 „

z) na obwałowanie Wisły w powiecie Mieleckim kredyt dodatkowy 24.166 „

aa) na osuszenie gruntów w gminie Mazurówka (pow. Żydaczów) 5.300 „

bb) na regulację potoku Strymby w gminie Nadwórna 6.375 „

cc) na zakupno pras drenarskich 17.500 „

dd) do dyspozycji Wydziału krajowego 50.000 „

Ogółem 360.002 K

Marszałek oznajmia, iż do wniosku II. komisji litera d) postawił p. Stapiński i Kramarczyk poprawkę, aby na drenowanie gruntów włościańskich zamiast kwoty 80.000 koron wstawić 200.000 koron. — Co do tego wniosku postawił również p. sprawozdawca wniosek formalny, aby go odesłać do komisji budżetowej, z poleceniem przed-

stawienia wniosku jeszcze przed uchwaleniem budżetu.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Milewski.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek II. komisji, z wyjątkiem pozycyi pod literą d), przy której p. Stapiński i p. Kramarczyk wnieśli poprawki.

Izba wniosek II. komisji z wyjątkiem pozycyi pod literą d) uchwała.

Izba uchwała następnie wniosek p. sprawozdawcy, by poprawki p. Stapińskiego i Kramarczyka odesłać do Komisji budżetowej z poleceniem, aby komisya ta przedłożyła sprawozdanie i wnioski swoje bądź przed budżetem, bądź przy uchwaleniu odnośnych pozycyi budżetowych.

Sprawozdawca czyta:

III. Sejm przyznaje na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w rub. IX, poz. 14. wydatków na rok 1907 następujące zasiłki:

1. w Jadachach 500 K
2. w Rzochowie 500 „
3. w Ohladowie 500 „
4. w Dmytrowie 500 „
5. w Połoniczny 500 „
6. w Sielcu (pow. Sokal) 500 „
7. w Kuliczkowie (pow. Sokal) 500 „
8. w Peczeni (pow. Przemyślany) 500 „
9. w Rzęsny polskiej 500 „

10. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie: w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1.000 K, a w perymetrze bagien Rzemień-

skich tudzież regulacyi Pustej, Błotni i górnej Trześniówki po 500 K, razem 4.000 K
Ogółem 8.500 K.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek III. komisyi.

Sprawozdawca czyta:

IV. Sejm powiększa personal techniczny krajowego biura melioracyjnego o jednego etatowego starszego inżyniera, jednego etatowego inżyniera I. klasy, jednego etatowego inżyniera II. klasy i jednego etatowego inżyniera-adjunkta i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z dniem 1. stycznia 1907.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek IV. komisyi.

Sprawozdawca czyta:

V. Sejm zmienia postanowienia §. 1. i ustępu pierwszego §. 10. instrukcyi służbowej dla biura melioracyjnego z dnia 9. maja 1893 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 67, które zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

„Do zakresu działania krajowego biura melioracyjnego należy:

1. inicyowanie, projektowanie, wykonywanie i nadzór regulacyi wód niespławnych, ulepszeń gruntu, zapomocą osuszenia i nawodnienia, tudzież budowy wodociągów i kanalizacyi w gminach;

2. konserwacya i nadzór wykonanych przy pomocy funduszu krajowego przedsięwzięciach melioracyjnych;

3. ulepszenie podziału pól i komasacya gruntów wraz z zakładaniem dróg polnych;

4. udzielanie fachowych opinii w sprawach podpadających pod postanowienia ustawy wodnej“.

§. 10. (ustęp pierwszy).

„W miarę przyzwolonych przez Sejm

funduszków oraz sił dyspozycyjnych biura melioracyjnego i jego ekspozytur udziela Wydział krajowy bezpłatnej pomocy technicznej poszczególnym właścicielom gruntów do projektowania, wytyczania i kontroli robót melioracyjnych, niezamoznym zaś gminom do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi“.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek V. komisyi.

Sprawozdawca czyta:

VI. Sejm ustanawia w biurze melioracyjnem dwie posady etatowych inżynierów-adjunktów, którzy mają być użyeci do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi, i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z dniem 1. stycznia 1907.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek VI. komisyi.

Sprawozdawca czyta:

VII. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 3.500 K na podróż naukową dla inżynierów przeznaczonych do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek VII. komisyi.

Sprawozdawca czyta:

VIII. Sejm uchwała projekty ustaw: ²¹/₂

1. o uzupełnieniu regulacyi rzeki Bugu;

2. o uzupełnieniu regulacyi rzeki Białej z dopływami;

3. o regulacyi potoku Błóżewki z dopływami;

4. o zabudowaniu potoku Krzemionki;

5. o udzieleniu dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim;

6. o konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

U s t a w a

z dnia o uzupełnieniu regulacji rzeki Bugu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacji rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do ujścia Raty ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1904, który preliminuje kosztą robót na 2,524.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego;

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. u. p. Nr. 116, w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) z datku państwowej dotacji budowli wodnych ze względu na zamierzone uszlachetnienie całej przestrzeni Bugu od ujścia Pełtwi do ujścia Raty, w wysokości trzydziestu

procent kosztów, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków krajowych i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów, jako kapitału zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3) z dochodów uzyskanych ze sprzedaży wikliny i z wydzierżawiania skarp rzeki;

4. z grzywien nakładanych przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. 1. ustawy z dnia 4. stycznia 1903, Dz. u. kraj. Nr. 12.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania administracji funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy, w porozumieniu z Administracją państwa, której przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania

państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie nikt głosu nie żąda.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w tytule ustawy zamiast słów „z dopływami“ ma być „i obwałowaniu dolnego brzegu Biały“.

U s t a w a

z dnia . . . o uzupełnieniu regulacji rzeki Biały i obwałowaniu dolnego brzegu Biały.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacji rzeki Białej z dopływami ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1905, który preliminuje kosztą robót na 530.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

1. z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów regulacji, a pięćdziesięciu procent kosztów obwałowania, tj. w łącznej kwocie 214.575 K;

2. z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6 ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116 w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów w kwocie 265.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

3. z datku państwowej dotacji budowli wodnych w wysokości dziesięciu procent preliminowanych kosztów regulacji w kwocie 50.425 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków państwa i kraju oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacji, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Administracji państwa zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do

sposobu wykonania przedsięwzięcia określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 21. grudnia 1893 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 7 ex 1894.

§. 6.

Co do konserwacji wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie §. 6 ustawy z dnia 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie nikt głosu nie żąda.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy *en bloc* poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta :

U s t a w a

z dnia o regulacji potoku Błóżewki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja potoku Błóżewki od Błóźwi górnej do ujścia do Strwiąża z dopływami ma być wykonaną jako przedsięwzięcie przymusowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45 krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego

z r. 1906, który preliniuje koszta robót na 1,122.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliniowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6 ustępu 2 i §. 4 ustępu 2 a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliniowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66 kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termin płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3 pod c) wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie.

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoku Błóżewki i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl Art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12.

3. z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych na konserwację, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stromom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z administracją państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

W rozprawie nikt głosu nie żąda.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w §. 1. drugim wierszu zamiast słowa „Kokło“ powinno być słowo „Kobło“.

U s t a w a

z dnia . . . o zabudowaniu potoku Krzemionka.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kraakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Krzemionka w dorzeczcu Dniestru w gminach Bereźnica, Kobło i Wola koblańska ma być wykonane po myśli §. 4. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z roku 1905, preliminujący koszta robót na 240.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma tak galicyjski fundusz krajowy, jak i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 50 procent preliminowanych kosztów, t. j. maksymalną kwotą 120.000 koron.

§. 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczane w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. ust. kraj. Nr. 38 w drodze administracyjnej spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniiony według postanowień §. 65. powołanej ustawy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

W rozprawie nikt głosu nie żąda.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwalivszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta, sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w §. 1. litera b) w czwartym wierszu zamiast „w kwocie“ powinno być „w maksymalnej kwocie“.

U s t a w a

z dnia o udzieleniu dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Nadwyżka kosztów uzupełnienia obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim w kwocie 60.415 K. 80 h. ma być pokrytą przez kraj, państwo i powiat mielecki w stosunku unormowanym w §. 3. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138.

Mianowicie pokryć ma:

a) fundusz krajowy czterdzieści procent tej nadwyżki w kwocie 24.166 K. 32 h.;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116., z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, czterdzieści procent tej nadwyżki w maksymalnej kwocie 24.166 K. 32 h.;

c) powiat mielecki dwadzieścia procent nadwyżki w maksymalnej kwocie 12.083 K. 16 h.

§. 2.

Datki kraju, państwa i powiatu mają być wpłacone do funduszu budowy utwo-

zonego w myśl §. 3 ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj Nr. 138. w ciągu r. 1907.

§ 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

W rozprawie nikt głosu nie żąda.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

z dnia o konserwacji obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 5. ustawy z dnia 26. października 1899. Dz. ust. kraj. Nr. 138, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim mają być pokrywane:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych;

2) z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. ust. kraj. Nr. 12;

3) z corocznych datków kraju i powiatu mieleckiego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i powiatu mieleckiego w §. 1. pod 3. wymienionych, wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach od roku 1907 do roku 1909 włącznie po 5.750 K czyli razem 11.500 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jak z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1906 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów po myśli §. 5. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. ust. kraj. Nr. 138, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i powiat mielecki.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonaniem robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Datki powiatu mieleckiego mają być corocznie wstawiane do budżetu powiatowego.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wałów, ubezpieczeń brzegów potoków i rowów, szluz, przepustów, ramp i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wały, potoki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. z potoków i rowów, w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków i rowów, tudzież skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów ochronnych, ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na wałach ochronnych, tudzież na szkarpach potoków i rowów.

§. 8.

Ze względu bezpieczeństwa publicznego zostaje wzbronione:

a) wznoszenie budunków, wałów poprzecznych i jakiegokolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. d) w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki, tudzież Starego Brnia;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny i t. p. zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów włącznie od wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i potoków, a na poł metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki, tudzież Starego Brnia z wyjątkiem miejsc, gdzie to sadzenie jest bezwzględnie koniecznym dla ubez-

pieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te, które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, wskaże w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki c. k. Namiestnictwo, na Starym Brniu zaś Wydział krajowy.

Gdzie wały narażone są na uszkodzenie przez lody, ma być wyjątkowo zasadzony szereg drzew w odległości przynajmniej pięciu metrów od stopy wałów. — Przetrzyenie te wymagające ochrony od lodów oznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 9.

Wrazie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w terenie narażonym na zalew, na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla poszczególnych sekcji wałów, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materiałów i narzędzi do ochrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materiały zaś otrzymują strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i Wydziałem powiatowym mieleckim.

Dalsze postanowienia mające na celu ochronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę uregulowanych potoków i rowów wydane zostaną w osobnym rozporządzeniu wykonawczem przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa i spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej

ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. ust. kraj. Nr. 38, oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. ust. kraj. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

W rozprawie nikt głosu nie żąda.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

IX. Sejm przyznaje na rok 1907 tytułem I. rat zasiłków krajowych następujące kwoty:

1. na regulację rzeki Pełtwi z dopływami 128.222 K;

2. na uzupełnienie regulacji rzeki Buga 56.089 K;

3. na uzupełnienie regulacji rzeki Białej z dopływami 71.525 K;

4. na zabudowanie potoku Krzemionki 30.000 K;

5. Na konserwację obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim 5.750 K.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek IX. komisji.

Sprawozdawca czyta:

X. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot prelimitowanych

w rub. IX. dziale B) na rok 1907 do końca lutego 1909.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek X. komisji.

Sprawozdawca czyta:

XI. Sejm wzywa c. k. Rząd ponownie, ażeby uchwalony dnia 1. maja 1900 r. projekt ustawy o regulacji Sołotwy i Rokitny bez względu na prawomocne ustalenie okręgu konkurencyjnego i zawiązanie spółki wodnej przedłożył do Najwyższej sankeji.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek XI. komisji.

Sprawozdawca czyta:

XII. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby należące się na podstawie ustawy z 30. czerwca 1884 Nr. 116 Dz. p. p. zasiłki z państwowego funduszu melioracyjnego dla ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych wypłacał w duchu tejże ustawy w gotówce, a nie w formie anuitetów pożyczek, któreby obciążały fundusz krajowy.

Izba bez rozprawy uchwała wniosek XII. komisji.

Sprawozdawca czyta:

XIII. a) Petycje Ls. 231 i 527 gmin Bilicz i Strzelbice o regulację potoku Jablonki; Ls. 573 gminy Zagórz o regulację rzeki Osławy; Ls. 707 gminy Szaflary o zabezpieczenie od szkód spowodowanych wylewem wody sprowadzonej rowami materiałowymi kolei Chabówka-Zakopane; Ls. 980 gminy Wagnanka o obniżenie samowolnie podniesionego jazu na rzece Serecie; Ls. 1.144 gminy Dęba o uwolnienie od datków konkurencyjnych do kosztów regulacji górnej Trześniówki; Ls. 1.415 gminy Dobrzechów o przyspieszenie regulacji Wisłoka — odstępuje się c. k. Rządowi do załatwienia.

b) Petycje Ls. 184 strażników obwałowania Wisły i Sanu o podwyższenie płac; Ls. 357 gminy Lenina mała i wielka, tudzież 5 innych gmin i obszarów dworskich powiatu Starosamborskiego o regulację miej-

scowych potoków; Ls. 526 gminy Słochynie o osuszenie niwy Błonie; Ls. 1.303 gminy Posada dolna o regulację rzeki Taby przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

c) Nad petycją Ls. 574 gmin i obszarów dworskich Bzianka i Besko, tudzież gmin Trześniów i Wzdów o uwolnienie od datków konkurencyjnych do kosztów regulacji Wisłoka przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Marszałek otwiera rozprawę nad wnioskiem XIII. i odczytuje zgłoszoną do tego wniosku poprawkę p. Stapińskiego.

Przemawia p. Stapiński

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała wniosek XIII. komisji, odrzuciwszy poprzednio poprawkę p. Stapińskiego.

Marszałek poddaje do poparcia dodatkową rezolucję p. Oleśnickiego, którą odczytuje.

Izba popiera rezolucję p. Oleśnickiego, a następnie bez rozprawy, po zrzeczeniu się głosu przez sprawozdawcę, ją odrzuca.

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o zamierzonej budowie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.

Sprawozdawca p. Jabłoński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbńskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamierzonej budowie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju Sejm przyjmuje do wiadomości, a przywiązując szczególniejszą wagę do poruszanej w sprawozdaniu sprawy zaopatrzenia zakładu w wodę zdrową i w dostatecznej ilości i jakości, poleca Wydziałowi krajowemu, aby przed

zakupnem gruntu w Lusinie sprawę tę także stanowiska sanitarnego jak finansowego dokładnie zbadal i do sesji jesiennej bieżącego roku przygotował rzecz całą tak, iżby w r. 1908 budowa zakładu bezwarunkowo rozpoczętą być mogła.

O ileby jednakże sprawa dostarczenia do zakładu dobrej i w dostatecznej ilości wody spowodować miała koszta, nie pozostające w odpowiednim stosunku do ceny nabycia gruntu w Lusinie, Wydział krajowy poczyni bezzwłocznie starania, celem nabycia odpowiedniego gruntu, położonego ile możności w obrębie wodociągu krakowskiego i uwzględni przytem potrzebę takiego usytuowania zakładu, iżby personal zakładowy korzystać mógł z urządzeń naukowych i środków zaopatrzenia wielkiego miasta, a publiczność ułatwioną miała komunikację z zakładem.

Wynik podjętych starań, szczegółowy kosztorys budowy i urządzeń zakładu, oraz wnioski dotyczące zabezpieczenia na ten cel funduszków w drodze amortyzacyjnej pożyczki krajowej, przedłoży Wydział krajowy na jesiennej sesji sejmowej w roku bież. odbyć się mającej, tak, iżby w każdym razie termin rozpoczęcia budowy, przedłożeniem Wydziału krajowego zakreślony na r. 1908, w pełnej mocy utrzymanym został.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrycia wszystkich kosztów wstępnych i przygotowawczych robót przyszłej budowy tego zakładu zaliczkowo z funduszu krajowego.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Czeż i stawia poprawkę do wniosku I. komisji, a mianowicie, aby w ustępie drugim po słowach „wodociągu krakowskiego“ dodać słowa „lub w innej miejscowości, mającej odpowiednie warunki“.

Izba poprawkę tę p. Czeża popiera.

Przemawia Członek Wydziału krajowego p. Onyszkiewicz, i stawia imieniem Wydziału krajowego następujący wniosek:

Sejm zwraca komisji sanitarnej sprawozdanie w przedmiocie zamierzonej budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju celem sformułowania wniosków z poleceniami do Wydziału krajowego w sposób jasny i nie ulegający dwuznacznemu zrozumieniu.

Przemawia p. Skołyszewski.

Przemawia p. Wurst.

Przemawia p. Mars.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Onyszkiewicz, i modyfikuje swój wniosek w następujący sposób:

Sejm zwraca komisji sanitarnej sprawozdanie w przedmiocie zamierzonej budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju z poleceniem konkretnego sformułowania wniosków.

Gdy nikt więcej głosu nie żąda, po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek odczytuje zmodyfikowany wniosek Członka Wydziału krajowego p. Onyszkiewicza, i poddaje go pod głosowanie.

Izba uchwała wniosek p. Onyszkiewicza.

W sprawie formalnej Marszałek udziela głosu p. Skołyszewskiemu.

P. Skołyszewski stawia wniosek o skonstatowanie stosunku głosów.

Marszałek oświadcza, iż nie może uczynić zadość życzeniu p. Skołyszewskiego, bo już raz skonstatowszy większość, uważać musi wniosek jego za spóźniony.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie zmiany §. 68. ustawy gminnej z r. 1866, §. 74. ustawy gminnej z r. 1889 i §. 69. ustawy gminnej z r. 1896 w kierunku rozszerzenia kompetencji Rad gminnych do

stanowienia o sposobie użytkowania dobra gminnego.

Sprawozdawca p. Buynowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. następujące projekty ustaw:

U s t a w a

z dnia w przedmiocie zmiany §. 68. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 68. ustawy gminnej z dnia 12 sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązować będą następujące postanowienia;

§. 68.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada gminna z uwzględnieniem istniejących specjalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne, przy udziale znawcy przeprowadzone przez Zwierzchność gminną lub Wydział powiatowy, wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę gminną z powodu nieistnienia zwyczaju, może uszczuplić lub uda-

remnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada gminna ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda część po kolei przez parę lat bądźto poddawana uprawie rolnej, a potem zasiewana trawami, bądźto w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasanja na niem pewnych rodzajów inwentarza żywego, n. p. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny, kamienia, wycinaniem drzew i t. p., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada gminna może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego, do zaspokojenia zwyczajowych potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną, wydzierżawiać.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego, pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych, a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwację wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia w przedmiocie zmiany §. 74. ustawy gminnej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. ust. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 74. ustawy gminnej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. ust. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązować będą następujące postanowienia:

§. 74.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. ust. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada gminna z uwzględnieniem istniejących, specjalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Magistrat lub Wydział powiatowy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę miejską, z powodu nieistnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego. może Rada miejska ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że

dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda po kolei przez parę lat bądźto poddawana uprawie rolnej a potem zasiewaną trawami, bądźto w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów inwentarza żywego, np. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny, kamienia, wycinaniem drzew i t. d., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada miejska może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego, do zaspokojenia potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną, wydzierżawiać.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych, a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwację wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia w przedmiocie zmiany §. 69. ustawy gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 69. ustawy gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowym brzmieniu, a natomiast obowiązować będą następujące postanowienia:

§. 69.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada gminna z uwzględnieniem istniejących, specjalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Zwierzchność gminną lub Wydział powiatowy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę gminną z powodu nieistnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada gminna ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda część po kolei przez parę lat bądźto poddawana uprawie rolnej, a potem zasiewaną trawami, bądźto w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów inwentarza żywego, np. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny, kamienia, wycinaniem drzew i t. d., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada gminna może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za

żytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego do zaspokojenia zwyczajowych potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną wydzierżawiać:

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych, a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwację wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych

2. Następującą rezolucję: Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę, czy ze względu na przepisy ustawy cywilnej nie należałoby §§. 65., 66. i 67. ust. z d. 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kr., §§. 71., 72. i 73. ust. z dn. 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr., tudzież §§. 66., 67. i 68. ust. z d. 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kr. w ten sposób zmienić, ażeby pojęcie dobra gminnego i majątku gminnego zostało dokładniej określone.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Gnoiński Jan i stawia poprawkę do Art. I. ustawy w przedmiocie zmiany §. 68. ustawy gminnej z r. 1866, a mianowicie, ażeby w ustępie 3. po słowach „wycinaniem drzew“ dodać słowa: „nieprawidłowem wyrębywaniem lasów gminnych“.

Izba poprawkę p. Gnoińskiego popiera.

Przemawia p. Huryk.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

§. 68. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19 Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 68.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada gminna z uwzględnieniem istniejących specjalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Zwierzchność gminną lub Wydział powiatowy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę gminną z powodu niestnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada gminna ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda część po kolei przez parę lat bądźto poddawana uprawie rolnej, a potem zasiewana trawami, bądźto w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów inwen-

tarza żywego, np. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny, kamienia, wycinaniem drzew i t. d., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada gminna może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego, do zaspokojenia zwyczajowych potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną, wydzierżawiać.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych, a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwację, wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Marszałek odczytuje poprawkę p. Jana Gnoińskiego i otwiera nad §. 68. i powyższą poprawką rozprawę.

Nikt głosu nie żąda, po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę Izba uchwała §. 68. zgodnie z wnioskiem komisji, a następnie w oddzielnem głosowaniu odrzuca poprawkę p. Jana Gnoińskiego.

Sprawozdawca czyta :

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Izba bez rozprawy uchwała Art. II. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Izba bez rozprawy uchwała Art. III. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta tytuł i wstęp ustawy.

U s t a w a

z dnia w przedmiocie zmiany §. 68. ustawy gminnej z dnia 12 sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Izba uchwała bez rozprawy tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta :

U s t a w a

z dnia w przedmiocie zmiany §. 74. ustawy gminnej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

§. 74. ustawy gminnej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązować będą następujące postanowienia :

§. 74.

Co do tego, komu i w jakim zakresie służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1886 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwała Rada miejska z uwzględnieniem istniejących specjalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo,

przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Magistrat lub Wydział powiatowy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę miejską z powodu nieistnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada miejska ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić :

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda po kolei przez parę lat bądźto poddawaną uprawie rolnej a potem zasiewaną trawami, bądźto w inny sposób zagospodarowaną ;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasanania na niem pewnych rodzajów inwentarza żywego, n. p. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny, kamienia, wycinaniem drzew i t. d., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada miejska może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego, do zaspokojenia potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną, wydzierżawiać.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych, a zwłaszcza

wydatków na potrzebną konserwację wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie nikt głosu nie żąda.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta :

U s t a w a

z dnia w przedmiocie zmiany §. 69. ustawy gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51.

Dz. ust. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

§. 69. ustawy gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. ust. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązować będą następujące postanowienia :

§. 69.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się uależy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. ust. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada gminna z uwzględnieniem istniejących, specjalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Zwierzchność gminną lub Wydział powiatowy wykaze, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę gminną, z powodu nieistnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada gminna ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda część po kolei przez parę lat bądźto poddawana uprawie rolnej, a potem zasiewana trawami, bądź to w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasanja na niem pewnych rodzajów inwentarza żywego, np. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny, kamienia, wycinaniem drzew i t. d., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada gminna może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego do zaspokojenia zwyczajowych potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną wydzierżawiać.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego, pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych, a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwację wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Marszałek wzywa p. sprawozdawcę do odczytania rezolucyi.

Sprawozdawca czyta:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę, czy ze względu na przepisy ustawy cywilnej nie należałoby §§. 65., 66. i 67. ust. z d. 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kr., §§. 71., 72. i 73. ust. z dn. 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr., tudzież §§. 66., 67. i 68. ust. z d. 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kr. w ten sposób zmienić, ażeby pojęcie dobra gminnego i majątku gminnego zostało dokładniej określone.

Izba uchwała bez rozprawy powyższą rezolucyę zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarz p. Urbański czyta:

Wniosek

posła Krempy i towarzyszy.

Brak drzewa opałowego i materiałowego staje się wielką i powszechną klęską dla całego kraju, a zwłaszcza dla ludności włościańskiej, a także i małomiasteczkowej.

Prawdą jest, że nawet gminy położone w okolicach obfitych w lasy, nie mogą do stać drzewa odpowiedniego na budowę za żadne pieniądze, a drzewo na opał płacą na wagę złota.

Przyczyną tej dotkliwej klęski dla ludności bywają hurtowne sprzedaże lasów za granicę.

Że to оголоczenie kraju z lasów daje także bardzo ujemny wpływ na stosunki atmosferyczne, a za tem i na klęski rolnicze, tak często się powtarzające w ostatnich czasach, to nie ulega wątpliwości.

Zaradzić temu można tylko w drodze ustaw i rozporządzeń stosownych.

Dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby wszelkimi sposobami zatamował i utrudniał wywóz drzewa z Galicji za granicę

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby ludności dotkniętej brakiem drzewa przyszedł z pomocą przez stosowne urządzenie sprzedaży drzewa z lasów państwowych.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wypracował projekt ustawy do zapobieżenia trzebieniu lasów — ewentualnie do wykupna wszystkich lasów w Galicji na własność kraju.

We Lwowie, dnia 27. lutego 1907.

Wnioskodawca:

Fr Krempa, w. r.

Bojko, F. Włodek, Oleśnicki, Barabasz, Effinowicz, Huryk, Mazikiewicz, Jan Jaworski, Mogilnicki, Stapiński, Staruch, Kuryłowicz, Ostapczuk, Korol.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy, zmieniającej postanowienia §§. 8, 17, 19, 22 i 37 statutu krajowego.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Wnioskodawca:

Głabiński, w. r.

Jabłoński, Rayski, Wurst, Sala, Małachowski, Buynowski, BednarSKI, Michałowski, Tomaszewski, Tarnawski, Michalski, Maiss, Lipiński, Kleski, Huza.

Ustawa

z dnia . . . zmieniająca postanowienia §§. 8, 17, 19, 22 i 37 statutu krajowego dla Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Nr. 20 Dz. u. p.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I

Postanowienia §§. 8, 17, 19, 22 i 37 statutu krajowego dla Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Nr. 20 Dz. u. p., opiewać mają jak następuje:

§. 8.

Sejm zbiera się na podstawie Najwyższego zwołania przynajmniej raz do roku, a to w krajowym stołecznem mieście Lwowie, o ile cesarz inaczej nie postanowi co do miejsca zebrania się Sejmu. Sejm obradować będzie corocznie przynajmniej przez czas dwóch i pół miesięcy.

§. 17.

Projekty do ustaw w sprawach krajowych wchodzą do Sejmu bądź jako przedłożenia rządowe, bądź jako przedłożenia Wydziału krajowego, bądź jako wnioski komisji sejmowych, lub jako samoistne wnioski posłów sejmowych (§ 35).

Do każdej ustawy krajowej potrzebną jest uchwała Sejmu i sankcyja cesarska. Prawo przedkładania ustaw do sankcyi cesarskiej i ich kontrasygnowania służy marszałkowi krajowemu wraz z namiestnikiem kraju i ministrem dla Galicyi.

Wnioski względem wydania ustaw, odrzuconych przez cesarza lub przez sejm, nie mogą być przedkładane powtórnie na tej samej sesyi.

§. 19.

Sejm jest powołany:

1. do obradowania i stawiania wniosków;

a) w przedmiocie obwieszonych powszechnych ustaw i urzędzeń ze względów na ich szeregowe oddziaływanie na dobro kraju; i

b) w sprawie wydania powszechnych ustaw i zarządzeń, których wymagają potrzeby i dobrobyt kraju;

2. do czynienia propozycyji we wszystkich przedmiotach, co do których rząd wzywa jego rady;

3. do kontrolowania całej działalności państwowych władz administracyjnych (szkolnych, skarbowych) i ich organów za pomocą środków regulaminem sejmowym wskazanych, niemniej do pociągania namiestnika do odpowiedzialności za wszelkie naruszenie ustaw. Odpowiedzialność namiestnika określi bliżej osobna ustawa.

§. 22.

Sejm obraduje i uchwała w przedmiocie środków potrzebnych do spełnienia jego zadań.

W tym celu uchwała dodatki do podatków państwowych, samoistne opłaty i podatki, wymagające dla mocy obowiązującej cesarskiego zatwierdzenia. Sejm ma prawo bez zatwierdzenia cesarskiego nakładać i pobierać dodatki do bezpośrednich podatków państwowych, prócz podatku osobisto-dochodowego, aż do wysokości 100% tych podatków.

§. 37.

Namiestnik Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem albo też wyznaczeni przezeń komisarze mają prawo jawienia się w Sejmie i zabierania głosu każdego czasu.

Gdyby przy rozprawach potrzebnem, lub pożądanem było dla udzielenia wiadomości i wyjaśnień delegowanie członków władz rządowych, marszałek zwróci się w tym celu do przełożonych tych władz.

Sejm ma prawo zażądać obecności namiestnika lub komisarza rządowego przy obradach, oraz domagać się od niego wyjaśnień.

Na interpelacye posłów może namiestnik odpowiadać natychmiast, przyrzec odpowiedzieć na następnem posiedzeniu, lub odmówić odpowiedzi z podaniem powodów.

Posłowie mają prawo żądać dyskusyi nad odpowiedzią.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy, zmieniającej postanowienia §§ 16 i 18 statutu krajowego.

Lwów, dnia 6. marca 1907.

Wnioskodawca:
Głabiński, w. r.

Rayski, Sala, Buynowski, Jabłoński, Małachowski, Michałowski, Tarnawski, Michalski, Bednarski, Wurst, Huza, Kleski, Tomaszewski, Maiss, Lipiński.

U s t a w a

z dnia . . . zmieniająca postanowienia §§. 16. i 18. statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. u. p.

Za zgodą Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Postanowienie §§. 16. i 18. statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ogłoszonego ces. patentem z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. u. p. opiewać mają, jak następuje :

§. 16.

Sejm jest powołany do współdziału w pełnieniu władzy ustawodawczej w miarę postanowień cesarskiego dyploma z 20. października 1860 Nr. 226 Dz. u. p. i Art. III. ustawy zasadniczej z 26. stycznia 1907 Nr. 15. Dz. u. p.

§. 18.

Za sprawy krajowe uznaje się wszystkie przedmioty ustawodawstwa, które nie zostały podstawowemi ustawami zasadniczymi jako wspólne wszystkim królestwom i krajom w Radzie państwa reprezentowanym wyraźnie przekazane ustawodawstwu Rady państwa, a w szczególności:

I. Wszystkie zarządzenia w sprawach:

1. kultury krajowej. Jako sprawy kultury krajowej uznaje się wszystkie sprawy,

których przedmiotem jest produkcya rolnicza i leśna, oraz obrabianie i użytkowanie poświęconego jej obszaru kraju, jak: leśnictwo, polowanie, rybołówstwo, chów bydła, ochrona pól, tępienie szkodników rolniczych i leśnych, użytkowanie, kierowanie i ochrona od wód, melioracye, zabudowania potoków górskich, regulacya i wykupno służebności leśnych i pastwiskowych i t. d., następnie wszelkie sprawy ustroju agrarnego, jak: przepisy o wolnej podzielnosci gruntów lub o jej ograniczeniu, o włościach rentowych, szczególne przepisy o dzieleniu spadków nieruchomości włościńskich, o agrarnych operacyach i t. d. niemniej udział w urządzeniu kredytu rolnego, w organizacyi zawodu rolniczego i leśnego, w urządzeniu stosunków robotniczych i czeladzi w rolnictwie i leśnictwie i t. d.

2. gmin i obszarów dworskich, tudzież organizacyi samorządnych władz administracyjnych;

3. rady szkolnej krajowej, szkół politechnicznych, realnych, zawodowych, seminariów nauczycielskich;

4. wewnętrznego urzędzenia ksiąg gruntowych;

5. corocznego uchwalania budżetu krajowego i zamknięć rachunkowych krajowych, oraz uchwalania absolutoryum zaciągania pożyczek krajowych, konwersyi długów krajowych, pozbywania, obciążania i przemiany nieruchomego majątku kraju; nakładania dodatków do podatków państwowych, ustanawiania samoistnych opłat i podatków na rzecz kraju i innych ciał samorządnych;

6. publicznych budowli, zakładów dobroczynnych i innych, uposażonych z funduszy krajowych.

II. Bliższe zarządzenia w ramach ustaw państwowych w sprawach:

1. szkół ludowych i gimnazyów w ramach zasad nauczania ustanowionych w ustawach państwowych;

2. organizacyi państwowych władz administracyjnych, będącej w związku z organizacją autonomicznych władz administracyjnych w ramach zarządów organizacyi władz administracyjnych zastrzeżonych w §. 11. I. 1) ustawy zasadniczej z 21. grudnia 1867 Nr. 141 Dz. u. p. ustawodawstwu państwowemu;

3. kościelnych;

4. dostarczania podwód, tudzież zaopatrzenia i zakwaterowania wojska.

III. Zarządzenie co do innych przedmiotów, dotyczących dobrobytu lub potrzeb kraju, przekazanych reprezentacyi kraju specjalnymi ustawami i zarządzeniami.

Art. II.

Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam **Mo-**jemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy zmieniającej postanowienia §§. 3., 4., 6., 11. i 12. Statutu krajowego tudzież ordynację wyborczą sejmową dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Wnioskodawca:

Głabiński, w. r.

Małachowski, Buynowski, Maiss, Jabłoński, Bednarski, Michalski, Tomaszewski, Maryewski, Kolischer, Wurst, Jahl, Kleski, Loewenstein, Tarnawski, Lipiński, Sala, Rutowski.

U s t a w a

zmieniająca postanowienia §§. 3., 4., 6., 11. i 12. Statutu krajowego tudzież ordynację wyborczą sejmową dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

§. 3.

Sejm krajowy składa się ze stu sześćdziesięciu siedmiu członków, a mianowicie:

a) ze stu piętnastu posłów wybieranych w grupie wyborczej powszechnego prawa głosowania;

b) z czterdziestu posłów dopełniającej grupy wyborczej;

c) z dwunastu członków na mocy piastowanej godności, a w szczególności: z trzech arcybiskupów lwowskich, księcia biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego;

z rektorów uniwersytetu krakowskiego i lwowskiego, oraz szkoły politechnicznej lwowskiej i z prezesa akademii umiejętności.

W razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej jest administrator dyecezyi członkiem Sejmu krajowego.

§. 4.

Cesarz mianuje dla kierownictwa Sejmem marszałka krajowego i jego pierwszego zastępcę z grona Sejmu. Sejm wybiera drugiego zastępcę marszałka ze swego grona.

§. 6.

Czas trwania funkcyi marszałka krajowego i jego zastępców tudzież wybranych członków Sejmu krajowego (okres sejmowy) oznacza się na lat sześć.

Wybory posłów sejmowych nie mogą być przez wyborców sejmowych odwołane.

Po upływie zwykłego okresu sejmowego lub po wcześniej dokonaniem rozwiązaniu Sejmu, niemniej w razie ustąpienia poszczególnych posłów, rozpisuje się nowe wybory.

Byli członkowie Sejmu mogą być ponownie wybrani.

§. 11.

Wydział krajowy jako zarządzający i wykonawczy organ Sejmu składa się pod

przewodnictwem marszałka krajowego z ośmiu członków wybranych z łona Sejmu.

Dla kierowania Wydziałem mianuje marszałek krajowy swego zastępcę z pośród członków Wydziału krajowego.

§. 12.

Dwóch członków Wydziału krajowego wybierają posłowie z grupy wyborczej powszechnego głosowania wybrani w okręgach wyborczych od nr. 1. do 38., oznaczonych w ordynacyi wyborczej, dwóch członków wybierają posłowie tej grupy, wybrani w okręgach wyborczych od nr. 39. do 110. włącznie; dwóch członków wybierają posłowie grupy wyborczej dopełniającej; dwóch członków wybiera całe zgromadzenie sejmowe ze swego grona.

Każdy taki wybór przychodzi do skutku bezwzględną większością głosów. Jeżeli nie uzyskano bezwzględnej większości głosów przy głosowaniu pierwszym i powtórnym, wówczas należy przedsięwziąć wybór ściślejszy pomiędzy temi dwiema osobami, które przy drugim głosowaniu otrzymały największą ilość głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga los.

Ordynacya wyborcza sejmowa.

I. O grupach, okręgach i ciałach wyborczych, oraz o miejscach wyhoru.

§. 1.

Uprawnieni do wyborów posłów w obydwóch grupach wyborczych tworzą w każdym okręgu wyborczym jedno ciało wyborcze, wybierające wyznaczoną na dany okręg wyborczy ilość posłów.

W grupie wyborczej powszechnego prawa głosowania jest w całym kraju sto dziesięć okręgów wyborczych, wybierających stu piętnastu posłów, a mianowicie:

W mieście Lwowie siedm okręgów wyborczych, z których każdy wybiera po jednym posle, a w szczególności:

1. Północna część śródmieścia począwszy od ulicy Ruskiej, Rynku, placu Kapitulnego i placu Św. Ducha aż po dzielnicę Żółkiewską, oraz północną część dzielnicy Łyczakowskiej począwszy od ulicy Czarneckiego i Łyczakowskiej po ulicę Paulinów, Piaskową, Leśną, kościółek św. Wojciecha, ulicę św. Wojciecha, Teatyńską, Kiselki aż do dzielnicy Żółkiewskiej.

2. Część Śródmieścia i dzielnicy krakowskiej między okręgiem pierwszym, ulicą Podwale, Wałową, Halicką, Sobieskiego, placem Maryackim, ulicą Kopernika, Leona Sapiehy, Gródecką, Kazmierzowską, Kołłątaja, placem Smolki, ulicą Jagiellońską i placem św. Ducha.

3. Część dzielnicy drugiej i trzeciej między okręgiem pierwszym i drugim od strony południowej, ulicą Janowską, Kleparowską, Inwalidów, torem kolei państwowej po ulicę Kapielową, Kiselki i po dzielnicę czwartą.

4. Reszta Śródmieścia tudzież część dzielnicy pierwszej i czwartej otoczona okręgiem pierwszym i drugim, placem Maryackim, ulicą Akademicką, Fredry, Batorego, Kochanowskiego, św. Piotra i Łyczakowską.

5. Część dzielnicy pierwszej otoczona okręgiem drugim i czwartym, ulicą Ossolińskich, Kalecza, Gołębią, Mochnackiego, Sopińskiego, Pelczyńską, Stryjską po granicę gminy, ulicą Siebowską, Zieloną, Szewczenki, Kochanowskiego.

6. Część dzielnicy pierwszej, otoczona okręgiem piątym i drugim, ulicą Leona Sapiehy, Polną i Kulparkowską i granicą gminy.

7. Reszta dzielnicy pierwszej, drugiej, trzeciej i czwartej, otoczona granicą gminy i okręgami drugim, trzecim, czwartym, piątym i szóstym.

Kraków ma 5 okręgów wyborczych następujących, z których każdy wybiera po jednym posle:

8. Dzielnica pierwsza i druga (Śródmieście, Wawel).

9. Dzielnica trzecia i siódma (Nowy Świat i Stradom), z czwartej dzielnicy (Piasek) część po ulicę Karmelicką.

10. Reszta dzielnicy czwartej (Piasek) i dzielnica piąta (Kleparz).

11. Dzielnica szósta (Wesoła),

12. Dzielnica ósma (Kazmierz).

13. Przemysł wybiera dwóch posłów.

14. Stanisławów wybiera dwóch posłów.

15. Tarnopol wybiera dwóch posłów.

16. Tarnów wybiera dwóch posłów.

17. Kołomyja wybiera jednego posła.

Następne okręgi wyborcze wybierały po jednym posle.

Gminy :

18. Biała, Kęty, Andrychów.

19. Chrzanów, Oświęcim, Wadowice.

20. Żywiec, Sucha, Maków, Jordanów, Myślenice, Mszana dolna, Limanowa.

21. Podgórze.

22. Wieliczka, Bochnia.

23. Nowy Sącz.

24. Rzeszów.

25. Jarosław.

27. Nowy Targ, Stary Sącz, Zakopane, Krościenko nad Dunajcem.

27. Dębica, Ropeczyce, Sędziszów, Łańcut, Przeworsk, Leżajsk,

28. Mielec, Kolbuszowa, Sokołów, Rozwadów, Tarnobrzeg, Nisko, Rudnik.

29. Jasło, Gorlice, Biecz, Strzyżów, Frysztak, Grybów, Ciężkowice, Pilzno.

39. Sanok wraz z Posadą olchowską i Posadą sanocką, Krosno.

31. Sambor.

32. Drohobycz.

33. Stryj.

34. Gródek Jagielloński, Żótkiew.

35. Rawa ruska, Sokal.

36. Brzeżany, Złoczów.

37. Buczacz, Zaleszczyki, Borszczów, Tlumacz.

38. Brody, Stare Brody, Hucisko brodzkie, Łopatyn, Ruda brodzka, Radziechów, Podkamień.

Powiaty sądowe z wyłączeniem gmin okręgów wyborczych od nr. 13 - 38.

39. Chrzanów, Jaworzno.

40. Oświęcim, Zator, Andrychów.

41. Wadowice, Kalwarya.

42. Biała, Kęty.

43. Myślenice, Skawina.

44. Krzeszowice, Liszki.

45. Żywiec, Milówka.

46. Sucha, Maków, Jordanów.

47. Limanowa, Mszana dolna.

48. Nowy Targ, Czarny Dunajec, Krościenko.

49. Kraków, Podgórze.

50. Bochnia, Niepołomice.

51. Wieliczka, Dobezyce.

52. Brzesko, Wiśnicz.

53. Radłów, Wojnicz, Zakliczyn.

54. Tarnów, Tuchów.

55. Pilzno, Brzostek.

56. Ropeczyce, Dębica.

57. Dąbrowa, Żabno.

58. Mielec, Radomyśl.

59. Tarnobrzeg, Rozwadów.

60. Nisko, Ulanów.

61. Kolbuszowa, Sokołów.

62. Rzeszów, Głogów.
 63. Łañcut, Leżajsk.
 64. Przeworsk.
 65. Nowy Sącz, Stary Sącz, Muszyna.
 66. Grybów, Ciężkowice.
 67. Gorlice, Biecz.
 68. Jasło, Żmigród.
 69. Krosno, Dukla.
 70. Strzyżów, Frysztak.
 71. Brzozów.
 72. Tyczyn.

73. Jarosław, Pruchnik, Radymno z wyłączeniem gmin przydzielonych do okręgów nr. 85.

74. Dynów, Dubiecko i z powiatu sądowego Bircza gminy Bircza, Boguszówka, Huta Brzуска, Jasienica Sufezyńska, Kozienice, Tarnówka.

75. Sanok z wyłączeniem gmin przydzielonych do okręgu nr. 83, Rymanów z wyłączeniem gmin okręgu nr. 83, z powiatu sądowego Bukowsko gminy: Bukowsko miasto, Bukowsko wieś, Nadolany, Nagórzany, Niebieszczany, Nowotańiec i z powiatu sądowego Lisko gminy Lisko, Hoczew, Myczka, Myczkowiec, Olechowa, Orelce, Polaniczek, Średnia Wieś, Tarnawa dolna i Tarnawa górna.

76. Lwów z wyłączeniem gmin okręgu nr. 87; Winniki z wyłączeniem gmin okręgu nr. 87 i z powiatu sądowego Szezerzec gminy Maliezkowice, Nawarya i Siemianówka.

77. Cieszanów z wyłączeniem gmin okręgu nr. 85, Siemawa z wyłączeniem gmin okręgu nr. 85 i z powiatu sądowego Lubaczów gminy: Lubaczów, Burgan, Cewków, Dąbrowa, Lisie Jamy, Oleszyce, Ostrowiec.

78. Mościska z wyłączeniem gmin okręgu nr. 88, Sądowa Wisznia z wyłączeniem gmin okręgu nr. 88, z powiatu sądowego Rudki gminy Rudki, Czernichów, Koniuszki siemianow-

skie, Kupnowice nowe, Milezyce, Podbajczyki, Zagórze, z powiatu sądowego Komarno gminy: Andryanów, Buczały, Chłopy. Katoryńce, Komarno, Malpa, Rumno, Tuligłowy. z powiatu sądowego Sambor: Biskowice, Burezyce nowe, Czukiew, Czyszki, Dąbrówka, Głęboka, Kalinów (Kaisersdorf), Łanowice, Nadyby, Radłowice, Sąsiadowice, Strzałkowiec, Stupnieca polska, Uherce zapł.

79. Z powiatu sądowego Bóbrka gminy Bóbrka, Hucisko, Stare Siolo, z powiatu sądowego Gliniany gminy Hanaczów, Hanaczówka. z powiatu sądowego Przemyślany gminy Przemyślany, Białe, Chlebowice świrskie, Ciemierzyńce, Dunajów, Kimirz, Kopan, Majdan lipowiecki, Niedzieliska, Pleników, Poluchów mały, Świrz, z powiatu sądowego Chodorów gminy: Chodorów, Brzozdowiec, z powiatu sądowego Rohatyn gminy Rohatyn i Podhamień, z powiatu sądowego Bolszowce gminy Bolszowce, Słobódka konkolnicka, Zagórze konkolnickie, z powiatu sądowego Bursztyn gminy Bursztyn, Ludwikówka, Wiszniów, Żurów. z powiatu sądowego Żydaczów gminy Żydaczów, Ruda.

80. Z powiatu sądowego Tarnopol gminy Borki wielkie, Bieniów, Chodacków wielki, Czernichow mazowiecki, Czołkańszczyzna, Draganówka, Isypowce, Janówka, Kokutkowce, Łozowa, Obarzańce, Płotycz, Pożapińce, Seredyńce, Zabajka, Zagrobela; z powiatu sądowego Kozowa gminy Budyłów, Dmuchawiec, Helenków, Kozłów, Kozowa, Taurów, Teofipółka, Wiktorówka; z powiatu sądowego Zbaraż gminy Berezowica mała, Hrycowce, Kapuścińce, Kretowce, Kujdańce, Kurniki, Iwańczańskie, Netreba, Opryłowce, Sieniawa, Stryjówka, Tarasówka, Wołachówka Zarudeczko, Zarudzie, Zbaraż stary, Zbaraż miasto; z powiatu sądowego Zająłce gminy Gontowa, Huta pieniacka, Majdan pieniacki, Maleniska, Palikrowy, Pańkowce, Reniów, Trościaniec wielki, Zająłce.

81. Z powiatu sądowego Trembowla gminy Trembowla, Bernardówka, Brzyczówka, Krowinka, Łoszniów, Nałuże, Ostrowczyk, Plebauówka, Pantalicha, Podhaj-

czyki-Justynowe, Strusów, Tintków, Zaści-
nocze; z powiatu sądowego Bułzanów gminy
Budzanów, Janów, Młyniska, Słobódka ja-
nowska; z powiatu sądowego Skalał, Chmie-
liska Haluszyńce, Panasówka, Polupanówka,
Skalał stary, Tarnorada; z powiatu sądo-
wego Grzymałów gminy Grzymałów, Bu-
cyki, Eleonorówka, Hlibów, Krasne, Mazu-
rówka, Podlesie grzymał., Poznanka hetm.;
z powiatu sądowego Podwoleczyska gminy
Podwoleczyska, Kaczanówka Mysłowa, Ro-
sochowańce, Zadniszówka

82. Z powiatu sądowego Buczacz gmi-
ny Bobulińce, Dobropole, Duliby, Dzwino-
gród, Jazłowiec, Podlesie Podzameczek, Żni-
brody; z powiatu sądowego Monasterzyska
gminy Monasterzyska, Barysz, Dubienko,
Folwarki, Huta nowa, Huta stara, Korości-
atyn, Puźniki, Słobódka dolna; z powiatu są-
dowego Czortków gminy Czortków, Biały Po-
tok, Byczkowiec, Jagielnica, Salówka, Sło-
bódka dżucyńska, Wygnanka; z powiatu
sądowego Podhajce gminy Podhajce, Bekers-
dorf, Białokiernica, Dobrowody, Korzowa,
Kotuzów, Mądzelówka, Paniowice, Szwejków,
Toustobaby, Uhrynów, Wolica, Zabajec, Za-
wadówka; z powiatu sądowego Wiśniowczyk
gminy Wiśniowczyk, Małowody, Rosoch-
wacice, Sokolniki, Sokolów.

83. Powiaty sądowe Lisko z wyłącze-
niem gmin okręgu nr. 75, Ustrzyki dolne,
Bukowsko z wyłączeniem gmin okręgu nr.
75, z powiatu sądowego Sapok gminy Czer-
też, Dąbrówka ruska, Dolina Dudyńce,
Hlameza, Hołczków, Kostarowce, Lalin,
Łodzina, Międzybrodzie, Odrzechowa, Ol-
chowce, Rakowa, Sańoczek, Siemuszowa,
Srogów dolny, Srogów górny, Stróże małe,
Stróże wielkie, Trepca, Tyrawa solna, Wie-
lopole, Wola krecowska, Wujskie, Zablotec,
Załuż, Zahutyn, Zasław; z powiatu sądo-
wego Rymanów gminy Rymanów, Balużanka,
Czeremcha, Dalejowa, Kamionka, Krulik wo-
łoski, Lipowice, Polany surowicze, Ru-
dawka rymanowska, Sieniawa, Szklary, Tar-
nawka, Wisłoczek, Wola niżna, Wola wy-
żna, Wałuszowa, Wróblík szlachecki, Wulka,
Zawadka rymanowska, Zawoje.

84. Powiaty sądowe Przemyśl, Niżan-
kowice, Dobromil, Bireza z wyłączeniem
gmin okręgu nr. 74.

85. Powiaty sądowe Lubaczów z wy-
łączeniem gmin okręgu nr. 77. Rawa ruska
z powiatu sądowego Radymno gminy Bo-
brówka, Korzenica, Mięksiz nowy, Mięksiz
stary, Nienowice, Sośnica, Święte, Tnczla,
Wietlin, Wysocko, Zaleska Wola; z powiatu
sądowego Sieniawa gminy Cetula, Cieplice,
Dąbrowica, Dobra, Leżachów, Mołodycz, Pa-
włowa, Piskorowice, Radawa, Zaradawa;
z powiatu sądowego cieszanów gminy Bru-
sno stare, Gorajec, Krzywiec, Lubliniec nowy,
Lubliniec Stary, Plazów, Podemszczyz
Ulazów, Żuków.

86. Powiaty sądowe Gródek, Janów, Ja-
worów, Krakowiec.

87. Powiaty sądowe Bóbrka z wyłącze-
niem gmin okręgu nr. 79, Żydaczów z wy-
łączeniem gmin okręgu nr. 79, Mikołajów,
Szezerzec z wyłączeniem gmin okręgu nr.
76 i z powiatu sądowego Lwów gminy Borki
Dominikańskie, Ceperów, Grzęda, Krzyw-
czyce, Grzybowice, Jaryczów stary, Kozice,
Laszki murowane, Podliski małe, Podciemno,
Podliski wielkie, Remenów, Rudańce, Rzę-
sua ruska, Sieciechów, Skniłów, Skniłówek,
Sołonka, Sroki lwowskie, Stroniatyn, Wi-
słoboki, Zapytów, Zaszaków, Zawadów, Ży-
rewka; z powiatu sądowego Winniki gminy
Czarnuszowice, Czyżyków, Gaje, Hermanów,
Mikłaszów, Pikulowice, Podbereże.

88. Powiaty sądowe Starasól, Sambor
z wyłączeniem gmin okręgu nr. 78, Rudki
z wyłączeniem gmin okręgu nr. 78, Komarno
z wyłączeniem gmin okręgu nr. 78, z po-
wiatu sądowego Mościska gminy Bojowice,
Bretowice, Balice, Bolanowice, Chłopie, Czer-
niawa, Czyżowice, Czyszki, Hankowice, Ho-
dynie, Horysławice, Jatwigi, Kalników, Ko-
niuszki naniwskie, Laszki gościnne, Mał-
nów, Monczary, Ostrowiec, Pakość, Myśla-
tycze, Podgac, Radenice, Sokola, Starzawa,
Sudkowice, Tomanowice, Wola małnowska
i z powiatu sądowego Sądowa Wisznia
gminy Bortiatyn, Cborońnica, Dmytrowice,

- Dydiatycze, Makuniów, Mistyce, Mokrzany małe, Mokrzany wielkie, Orchowice, Podliski, Dolhomościska, Hołodówka, Księżymost, Sanniki, Szeszerowice, Tuligłowy, Wiszenka, Wola Arłamowska, Wołczyszczowice, Zagrody, Zarzecze, Kulmatycze, Nikłowice.
89. Powiaty sądowe Baligród, Lutowiska, Stary Sambor, Turka, Borynia
90. Powiaty sądowe Drohobycz, Podbuż, Łąka.
91. Powiaty sądowe Stryj, Skole, Medenice.
92. Powiaty sądowe Dolina, Bolechów, Roźniatów, Żurawno.
93. Powiaty sądowe Kałusz, Wojniłów, Sołotwina, Bohorodczany.
94. Powiaty sądowe Nadwórna, Delatyn, Ottynia, Tłumacz.
95. Powiaty sądowe Kołomyja, Gwoździec, Peczeniżyn.
96. Powiaty sądowe Kuty, Kosów, Zabie, Zabłotów.
97. Powiaty sądowe Sniatyn, Horodenka, Obertyn.
98. Powiaty sądowe Zaleszczyki, Tłuste, Czortków z wyłączeniem gmin okręgu nr. 82.
99. Powiaty sądowe Borszczów, Mielnica.
100. Powiaty sądowe Husiatyn, Kopyczyńce, Skałat z wyłączeniem gmin okręgu nr. 81 i Grzymałów z wyłączeniem gmin okręgu nr. 81.
101. Powiaty sądowe Trembowla z wyłączeniem gmin okręgu nr. 81, Budzanów z wyłączeniem gmin okręgu nr. 81, Tarnopol z wyłączeniem gmin okręgu nr. 80, Mikulińce i Wiśniowczyk z wyłączeniem gmin okręgu nr. 82.
102. Powiaty sądowe Buczac z wyłączeniem gmin okręgu nr. 82, Monasterzyska z wyłączeniem gmin okręgu nr. 82, Podhajce z wyłączeniem gmin okręgu nr. 83: Potok złoty.
103. Powiaty sądowe Stanisławów, Tyśmienica, Halicz.
104. „ „ Rohatyn, Bursztyn, Bołszowce, Chodorów, wszystkie z wyłączeniem gmin okręgu nr. 79.
105. Powiaty sądowe Brzeżany, Złoczów i Kozowa z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 80.
106. Powiaty sądowe Zborów, Załóżce z wyłączeniem gmin okręgu nr. 80, Zbaraż z wyłączeniem gmin okręgu nr. 80 i nowe Sioło.
107. Powiaty sądowe Brody, Łopatyn, Radziechów.
108. „ „ Kamionka strum., Busk, Olesko, Przemyślany z wyłączeniem gmin okręgu nr. 79 i Gliniany z wyłączeniem gmin okręgu nr. 79.
109. Powiaty sądowe Sokal, Bełzec, Uhnów.
110. „ „ Żółkiew, Kulików, Mosty wielkie, Niemirów.

W grupie wyborczej dopełniającej jest w całym kraju 34 okręgów wyborczych, wybierających bezwzględna większością głosów czterdziestu posłów, a mianowicie wybierają uprawnieni do głosowania w tej grupie:

1. w mieście Lwowie pięciu posłów.
2. „ „ Krakowie trzech posłów.

Po jednym pośle wybierają uprawnieni do głosowania:

3. w powiecie politycznym Przemyśl.

4. " " Stanisławów.

5. " " Tarnopol.

6. " " Tarnów.

7. " " Kołomyja.

8. " " Drohobycz.

9. W powiatach politycznych Chrzanów i Wadowice.

10. " " Biała, Żywiec, Myslenice.

11. " " Podgórze, Kraków.

12. " " Bochnia, Wieliczka.

13. " " Nowy Sącz, Grybów.

14. " " Nowy Targ, Limanowa, Brzesko.

15. " " Gorlice, Pilzno, Ropczyce.

16. " " Jasło, Krosno.

17. " " Sanok, Brzozów.

18. " " Rzeszów, Strzyżów.

19. " " Dąbrowa, Mielec, Tarnobrzeg.

20. " " Kolbuszowa, Nisko, Łańcut, Przeworsk.

21. " " Jarosław, Cieszanów.

22. " " Jaworów, Mościska, Gródek.

23. " " Sambor, Rudki.

24. " " Lwów, Bóbrka, Przemyślany

25. " " Sokal, Rawa, Żółkiew.

26. " " Brody, Kamionka, Zbaraż.

27. " " Złoczów, Zborów.

28. " " Brzeżany, Rohatyn.

29. " " Buczacz, Czortków.

30. " " Trembowła, Skalał, Podbajce, Husiatyn.

31. " " Borszczów, Zaleszczyki, Horodenka, Tłumacz.

32. " " Śniatyn, Kosów, Nadwórna, Peczeniżyn, Bohorodczany, Kałusz.

33. " " Stryj, Żydaczów.

34. " " Turka, Stary Sambor, Dobromil, Lisko.

§. 2.

Jeśli pewien powiat sądowy, jako taki przydzielony został do okręgu wyborczego, to należy brać ów powiat sądowy w tych rozmiarach terytoryalnych, jakie posiadał w czasie przedsięwzięcia wyboru; w odnośny wszakże powiat sądowy nie wchodzą gminy (część gmin), wyraźnie wcielone do innego okręgu wyborczego. W razie utworzenia nowego powiatu sądowego mają aż do chwili wydania ustawy, zmieniającej ordynacyę wyborczą do Sejmu uprawnieni do wyboru w nowo utworzonym powiecie sądowym wykonać swe prawa wyborcze w tym okręgu wyborczym, gdzie przydzielony jest ów powiat sądowy, do którego należeli przed utworzeniem nowego okręgu sądowego.

Postanowienia poprzedniego ustępu mają analogiczne zastosowanie także do gmin (części gmin).

Jeżeli z miastem (miasteczkiem), które jako takie w dołączonym do tej ustawy tabelarycznym dodatku wcielone jest w pewien okręg wyborczy, łączą się inne miejscowości (części miejscowości) w jedną gminę miejscową, wówczas tylko uprawnieni do wyboru z samego miasta (miasteczka), wybierają w tym okręgu wyborczym, o ile cała gmina miejscowa nie jest w dodatku wyraźnie przydzielona do odnośnego okręgu wyborczego.

§. 3.

W grupie powszechnego głosowania jest każda gmina miejscowa i każda wymieniona część gminy (miejscowość, okręg miejski, miasta), miejscem wyboru.

Gminy miejscowe, które wedle ostatniego powszechnego spisu ludności liczą 1.200 lub mniej mieszkańców, mogą być w drodze rozporządzenia politycznej władzy krajowej złączone z najbliższymi położonymi gminami tego samego okręgu wyborczego w grupy wyborcze.

Poszczególne takie gminy mogą być także przydzielone do najbliższych, ponad

1.200 mieszkańców liczących gmin. W obu jednakże wypadkach nie mogą tworzące jedną grupę gmin liczyć razem ponad 5.000 mieszkańców.

Przy rozporządzeniach w duchu powyższego ustępu należy trzymać się zasady, ażeby miejsce wyboru tak było obrane, iżby wyborcy dostać się tam mogli bez nadmiernej straty czasu.

Zarządzenia, wydane w myśl d ugiego ustępu, należy ogłosić w interesowanych gminach, w przyjęty tam sposób, równocześnie z rozpisaniem wyborów.

W grupie uzupełniającej jest miejscem wyborów siedziba Starostwa powiatowego dla uprawnionych wyborców w jego obrębie.

II. O prawie wyborczem i wybieralności.

§. 4.

Uprawnioną do wyboru jest w grupie powszechnego głosowania każda osoba płci męskiej, jeżeli w dniu rozpisania wyborów jest obywatelem austriackim, ukończyła 24 lat życia, nie jest wyjętą ani wyłączoną od prawa wyborczego wedle ordynacyi sejmowej i w dniu rozpisania wyborów ma swe mieszkanie (§. 66. ustawy z 1. sierpnia 1895 Nr. 111 Dz. p. p.) przynajmniej od roku w gminie (obszarze dworskim), w której prawo wyborcze ma być wykonanem.

W grupie wyborczej dopełniającej jest uprawnioną do głosowania każda osoba płci męskiej lub żeńskiej, jeżeli w dniu rozpisania wyborów jest obywatelem austriackim (obywatelką), ukończyła 24 lat życia, nie jest wyjętą ani wyłączoną od prawa wyborczego wedle ordynacyi sejmowej i nadto:

a) bądź ukończyła studia akademickie i przynajmniej od roku opłaca tytułem państwowego podatku gruntowego lub osobistodochodowego conajmniej kwotę 100 koron rocznie;

b) bądź też opłaca przynajmniej od roku tytułem państwowego podatku grun-

towego lub osobisto-dochodowego conajmniej kwotę 200 koron rocznie.

Uprawnieni do głosowania w grupie wyborczej dopełniającej mogą wykonywać swe prawo wyborcze także w grupie powszechnego głosowania, jeżeli odpowiadają wymogom ustępu pierwszego.

Uprawnienie do głosowania stwierdza się przez zapisanie do listy wyborczej w każdym miejscu wyboru (§. 3.). Dla uprawnionych do głosowania w grupie wyborczej dopełniającej będzie zestawioną listą wyborcza przez starostwo dla każdego powiatu politycznego.

§. 5.

Prawo wyborcze może być wykonywane tylko osobiście. W grupie wyborczej dopełniającej jednak wolno kobietom zamężnym głosować także przez mężów. Każdy uprawniony do wyboru ma w danej grupie wyborczej prawo do jednego głosu.

§. 6.

Uprawniony do wyborów w grupie powszechnego głosowania wykonywa swe prawo wyborcze w gminie, w której w dniu rozpisania wyborów ma przynajmniej od roku stałą siedzibę. Jeżeli części tej gminy przydzielone są do różnych okręgów wyborczych, to uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tej części gminy, w której mieszka w czasie rozpisania wyboru.

Te osoby, których miejsce zamieszkania znajduje się na obszarze dworskim, niewcielonym do związku gminy, wykonują pod tym samym warunkiem prawo wyborcze w tej gminie, z którą obszar dworski stanowi jedną miejscowość. Tam, gdzie ten ostatni wypadek nie zachodzi, oznacza polityczna władza krajowa tę gminę miejscową, w której mieszkańcy obszaru dworskiego mają wykonywać swe prawo wyborcze.

Jeśli uprawniony do wyboru w dniu rozpisania wyboru przynajmniej od roku

posiadał więcej miejsc zamieszkania, to dla wykonania prawa wyborczego jest to miejsce zamieszkania, rozstrzygające, w którym on w czasie rozpisania wyborów piastuje publiczny urząd, lub też — o ile ów warunek nie zachodzi — ma siedzibę swej działalności zawodowej, albo — skoro i to kryterium nie da się zastosować — gdzie w oznaczonym czasie znajduje się główne miejsce zamieszkania w kraju.

Jeśli rozstrzygnięcia nie można wydać po myśli istniejących postanowień, wolno uprawnionemu do wyboru swobodnie oznaczyć, w której gminie mieszczącej w sobie jego miejsce zamieszkania, chce wykonać swe prawo wyborcze.

W grupie dopełniającej głosuje uprawniony do wyborów w siedzibie starostwa powiatowego przy analogicznem zastosowaniu powyższych postanowień.

§. 7.

Pozostający w stałej lub czasowej czynnej służbie oficerowie, duchowni, wojskowi, gażyści bez klasy rangi i osoby stanu żołnierskiego siły zbrojnej, względnie żandarmeryi, wliczając również czasowo urlopowanych — nie mogą ani wybierać, ani być wybrani.

Od wybieralności wyłączeni są nadto wszyscy, w stałej lub czasowej czynnej służbie pozostający urzędnicy siły zbrojnej.

Nie doznaje wszakże ograniczenia wybieralność tych przynależnych do siły zbrojnej, którzy z powodu ustawowego obowiązku odbywania ćwiczeń wojskowych (służbowych) znajdują się w danej chwili w służbie czynnej.

§. 8.

Od prawa wyboru i wybieralności są wykluczeni:

1. Wszystkie osoby, pozostające pod władzą ojcowską, opieką lub kuratelą.

2. Ci, którzy pobierają zaopatrzenie ubogich z funduszków publicznych lub gmiu-

nych, lub też w roku bezpośrednio poprzedzającym wybór, zaopatrzenie takie pobierali, lub którzy wogóle są ciężarem dla dobroczynności publicznej.

Nie należy wszakże ze względu na prawo wyborcze uważać za takie zaopatrzenie, ani za akt dobroczynności publicznej: wsparcie z kas chorych, rent z powodu wypadku, starości lub nieudolności do pracy, bezpłatnego utrzymania w publicznych zakładach leczniczych, zwolnienia od opłaty szkolnej, udzielenia środków naukowych, lub stypendyów, ani też zapomóg z powodu klęski.

3. Osoby, do których majątku otworzono konkurs, aż do chwili jego ukończenia, a jeśli dłużnik jest kupcem, aż do odzyskania napowrót zdolności do praw określonych w §. 246 ordynacyi konkursowej z 25. grudnia 1868 Dz. u. p. nr. 1 ex 1869.

4. Osoby, które z powodu zbrodni lub z powodu przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia lub udziału w nich, oszustwa, stręczenia do nierządu, (§§. 460, 471, 463, 464, 512 u. k.), z powodu oznaczonych w paragrafie 1. ustawy z d. 28. maja 1881 Dz. u. p. Nr. 47 i w §. 1 ustawy z 25. maja 1883 Dz. u. p. Nr. 78 — czynów karygodnych, lub z powodu przekroczenia z §§. 1, 2, 3, 4 i 5 przedostatni ustęp ustawy z 24 maja 1885 Dz. u. p. Nr. 89 skazane zostały na karę.

Ten skutek zasądzenia ustaje co do zbrodni wyliczonych w §. 61 i do 10 ustawy z dnia 15. listopada 1867 Dz. u. p. N. 131 z końcem kary; co do innych zbrodni po upływie lat 10, jeśli winny skazany został co najmniej na karę lat pięciu zresztą po upływie lat pięciu, co do innych zaś przytoczonych wyżej czynów karygodnych po upływie lat trzech od ukończenia kary.

5. Osoby, które skazane zostały na karę z powodu przekroczenia §§. 45, 47, 48 i 49 ustawy wojsk. z dnia 11. kwietnia 1889 dz. u. p. nr. 41, — na przeciąg lat trzech od ukończenia kary.

6. Osoby, które z powodu przekroczenia przeciwko ustawowym postanowieniom karnym, wydanym dla ochrony wolności wyborczej sądownie skazane zostały na karę, jeśli ów czyn popełnionym został przy wyborach do Izby posłów Rady państwa lub Sejmu.

7. Osoby, które oddane zostały pod nadzór policyjny lub do zakładu robót przymusowych, aż po upływie lat trzech po wygaśnięciu nadzoru policyjnego, względnie po wypuszczeniu z zakładu robót przymusowych.

8. Osobom, którym przez sądy odjęta została ojcowska władza nad dziećmi, dopóki owe dzieci pozostają pod cudzą opieką, w każdym razie w ciągu lat trzech po sądownem zarządzeniu.

9. Osoby, które z powodu opilstwa lub nałogowego pijaństwa na podstawie u. k., lub innych postanowień ustawowych więcej niż dwukrotnie skazane zostały na karę aresztu na przeciąg lat trzech od chwili ukończenia tej kary.

III. O rozpisaniu i przygotowaniu wyborów.

§. 9.

C. k. Namiestnik oznaczy dnie wyborów w ten sposób, iżby wszystkie potrzebne przygotowania przed nadejściem takiego dnia były ukończone.

§. 10.

Rozpisanie wyborów należy podać do wiadomości za pośrednictwem urzędowej gazety krajowej i plakatami we wszystkich gminach i miejscach wyboru w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rozpisanie poszczególnych wyborów uzupełniających należy ogłosić w urzędowej gazecie krajowej i plakatami w gminach wyboru okręgu wyborczego.

§. 11.

W grupie powszechnego głosowania uprawnieni do wyboru jednej gminy łącznie z uprawnionymi do wyboru obszaru dworskiego, który ewentualnie w myśl §. 6, 2 ustęp, wziąć należy w rachubę, będą przez naczelnika gminy (burmistrza) w alfabetycznym porządku z podaniem charakteru, mieszkania wpisani do specjalnych list wyborczych.

Jeżeli uprawnieni do wyboru w jednej gminie wybierają w różnych okręgach wyborczych, należy dla każdej części gminy, przydzielonej do pewnego okręgu wyborczego sporządzić odrębną listę wyborczą.

Podobnie, jeżeli czynność wyborcza w obrębie jednej gminy dokonywa się w kilku lokalach wyborczych (§. 16 ust. 4), do których przydziela się wyborców według ich terytorialnej przynależności, należy listę wyborczą sporządzić odrębnie dla każdego z odnośnych terytorialnych obszarów gmin.

Jeżeli uprawnieni do wyborów z kilku gmin wybierają w miejscu wyboru grupy wyborczej, to listy wyborcze poszczególnych gmin miejscowych, zestawione jako listy częściowe, tworzyć winny podstawę czynności wyborczej, tak jednak, aby nie potrzeba było sporządzać z nich jednej listy wspólnej. Listy wyborcze zakładać należy conajmniej w dwóch egzemplarzach, z których jeden po ukończeniu czynności wyborczej pozostanie w ewidencji u naczelnika gminy, a z końcem każdego roku przez ośmiodniowy termin, który należy ogłosić, będzie wyłożony do przejrzania dla każdego.

§. 12.

Po sporządzeniu listy wyborczej winien naczelnik gminy oba jej egzemplarze przedłożyć swojej bezpośrednio przelozonej państwowej, politycznej władzy. Dla miast z własnym statutem, wyjąwszy stolicę kraju, wyznacza polityczna władza krajowa starostwo, które ma przeprowadzić zbadanie list wyborczych i rozstrzygać reklamacje;

tej władzy ma naczelnik gminy przedłożyć listy wyborcze.

Państwowa władza polityczna winna dostrzeżone usterki w liście wyborczej sprostować z urzędu i jeden egzemplarz sprostowanej listy zwrócić naczelnikowi gminy, ten zaś winien listę wyłożyć do dowolnego przeglądu na dni czternaście w lokalu urzędowym gminy codziennie przez czas, który oznacza władza polityczna, a który należy publicznie ogłosić i wyłożenie listy wyborczej podać do publicznej wiadomości z wyznaczeniem czternastodniowego terminu reklamacyjnego, który się ma liczyć od dnia dokonanego ogłoszenia. Jeśli uprawnieni do wyboru z jednej gminy wybierają w różnych okręgach wyborczych (§. 11, ustęp drugi, zdanie pierwsze), to listy wyborcze wyłożyć należy w obrębie odnośnych okręgów wyborczych.

W gminach, liczących ponad 5.000 mieszkańców, winna być lista wyborcza co dnia przynajmniej na ośm godzin wyłożona do przejrzania; przytem należy listę wyborczą w czasie odbić w dostatecznej liczbie egzemplarzy i każdemu od początku terminu reklamacyjnego na żądanie wydawać za zwrotem przypadających za egzemplarz kosztów sporządzenia.

Kto się domaga wydania mu egzemplarza odbitej listy wyborczej, ma o tem donieść naczelnikowi gminy w ciągu dni ośmiu po rozpisanie wyboru; uskutecznione zgłoszenie obowiązuje zgłaszającego do odbioru i opłacenia kosztów sporządzenia przypadających na zamówione egzemplarze list wyborczych.

Zgłoszenia nadechodzące po upływie tego czasu nie będą uwzględniane.

W ciągu dalszych dni ośmiu należy złożyć 50% przypuszczalnych kosztów sporządzenia u naczelnika gminy, w przeciwnym bowiem razie zgłoszenie będzie bezskuteczne

Resztę kosztów należy uiścić przy odbiorze listy, a w razie nieodebrania listy

przez zamawiającego, mogą być one ściągnięte także w drodze egzekucyi politycznej.

Pod tymi samymi warunkami wydać należy każdemu na żądanie również dodatki do listy wyborczej.

§. 13.

Osoby, którym w odnośnem cieie wyborczem przysługuje prawo wyborcze, mogą reklamacyę przeciwko liście wyborczej z powodu wciągnięcia nieuprawnionych do wyboru, lub niewciągnięcia nprawionych do wyboru, wnosić w grupie powszechnego głosowania ustnie lub pisemnie u naczelnika gminy, w grupie wyborczej dopełniającej w starostwie powiatowem. Jeśli zażądane zostanie wykreślenie kogoś wpisanego do listy wyborczej, to należy do niego wystosować zawiadomienie, aby miał sposobność ustnie lub pisemnie złożyć w przeciągu 24 godzin oświadczenie w tej sprawie wobec naczelnika gminy lub władzy powiatowej do rozstrzygnięcia. W grupie wyborczej dopełniającej rozstrzyga wszelkie reklamaeye i zażalenia ostatecznie polityczna władza krajowa.

Przeciwko orzeczeniu starostwa w sprawie reklamacyi może ten, kto wniósł reklamacyę, lub osoba, do której odnosi się wydane rozstrzygnięcie, wnieść w przeciągu dni trzech odwołanie do politycznej władzy krajowej.

Rozstrzygnięcie politycznej władzy krajowej jest w każdym wypadku ostateczne. Reklamaeye i odwołania, wniesione po upływie terminu należy jako spóźnione odrzucić. Reklamaeye należy w każdym poszczególnym wypadku wnosić oddzielnie, jeżeli reklamacyę wnosi się z powodu opuszczenia uprawnionego do wyboru, należy do niej dołączyć dokumenty potrzebne dla wykazania uprawnienia danej osoby do wyboru. Reklamaeye i odwołania, w których nie przestrzegano tych przepisów, należy a limine odrzucić. Dokumenty potrzebne dla wykazania uprawnienia do wybo-

ru wolne są od stempla. Jeśli rozstrzygnięcie czyni zadość żądaniu reklamacyi, ma państwowa władza polityczna wykazana w trzecim ustępie przeprowadzić odpowiadające rozstrzygnięciu sprostowania listy wyborczej.

Pomijając ten wypadek, ma być licząc od chwili ogłoszenia listy wyborczej (§. 12 ustęp drugi) sprostowanie listy wyborczej przedsiębrane tylko o tyle, że państwowa władza polityczna aż do 24 godzin przed terminem wyborów obowiązana jest wykreślić z listy wyborczej te wciągnięte do niej osoby, u których zaszła lub dodatkowo na jaw wyszła utrata austriackiego obywatelstwa lub też okoliczność uzasadniająca w myśl §§. 7 i 8 wyłączenie lub wykluczenie od uprawnienia wyborczego.

O przedsięwziętych przez państwową władzę polityczną sprostowaniach listy wyborczej należy uwiadomić naczelnika gminy, aby owe sprostowania przeprowadzone być mogły także w egzemplarzu listy, znajdującym się w przechowaniu w urzędzie gminnym.

§. 14.

Skoro tylko lista wyborcza po rozstrzygnięciu w sprawie reklamacyi została sprostowana, winna państwowa władza polityczna, wskazana w §. 12 ust. 1, a dla danego miejsca wyboru właściwa, wystawić wyborcom karty legitymacyjne dla wyboru posłów. Jeśli gminy należące do rozmaitych powiatów politycznych, złączone zostaną w grupy wyborcze (§. 31), to listy wyborcze tych gmin po ukończeniu postępowania reklamacyjnego, przesłać należy celem sporządzenia kart legitymacyjnych tej państwowej władzy politycznej, której podlega miejsce wyboru.

Karty legitymacyjne zawierać będą numer bieżący odnośnej listy wyborczej miejsce, dzień i godzinę rozpoczęcia czynności wyborczej, jakoteż godzinę zakończenia oddawania głosów, nakoniec nazwisko i miejsce zamieszkania uprawnionego do wyboru.

W miastach z własnymi statutami można naczelnikowi gminy poruczyć sporządzenie kart legitymacyjnych.

Wyborcom należy karty legitymacyjne doręczać do mieszkania; doręczenie może być poruczone naczelnikowi gminy.

Należy także wezwać wyborców w przyjęty w danym miejscu sposób, aby w wypadkach, gdyby z jakiegokolwiek przyczyny najpóźniej na 24 godzin przed dniem wyboru karty legitymacyjne nie zostały im doręczone, odebrali je sami osobiście w miejscu wskazanem w ogłoszeniu.

W miejsce zgubionych kart legitymacyjnych winna władza powołana do sporządzenia pierwotnej karty wystawić uprawnionemu do wyboru na jego żądanie duplikat.

§. 15.

Dla przeprowadzenia wyboru posłów należy wyborcom wraz z kartami legitymacyjnymi doręczyć karty głosowania, które zaopatrzone być muszą pieczęcią urzędową państwowej władzy politycznej wskazanej w §. 14 następ 1, albo też wystawiającej karty legitymacyjne władzy gminnej (§. 14 ust. 3), nadto zaś uwagą, że każda inna przez władzę niewydawana karta głosowania będzie uważana za nieważną.

W miejsce zgubionych lub uiezdanych do użycia kart głosowania winna władza powołana do wystawiania pierwotnych kart lub też w dniu wyboru komisarz wyborczy wydać na żądanie uprawnionych do wyboru inne karty głosowania. Komisarz wyborczy wydaje także kartki głosowania potrzebne do przedsiębrania ściślejszych wyborów.

Termin i czas trwania oddawania głosowania należy oznaczyć w taki sposób, by wykonanie prawa wyborczego było wyborcom ile możności zapewnione.

IV. O przeprowadzeniu wyborów posłów.

§. 16.

Kierownictwo czynności wyborczej, która ma być przeprowadzona w obecności

komisarza wyborczego, porucza się w grupie powszechnego głosowania komisji utworzonej z wyborców, która składać się ma z siedmiu członków, w gminach zaś liczących mniej niż 1000 mieszkańców — z pięciu członków, w dopełniającej zaś komisji z trzech członków.

Z reguły należy ustanowić dla każdego miejsca wyborczego komisję wyborczą.

Jeśli ze względu na terytoryalną rozległość lub na liczbę ludności jest pożądane, może bezpośrednio przełożona państwowa władza polityczna gminy ustanowić w poszczególnych gminach miejscowych lub miejscowościach kilka komisji wyborczych w obrębie całego terytoryum gminy lub miejscowości. Wyborców ma się przytem przydzielać poszczególnym komisjom wyborczym według alfabetycznego porządku lub wedle przynależności terytoryalnej; zarządzenia tego rodzaju należy wcześniej ogłosić w gminie wedle przyjętego tam sposobu. Gmina miejsca wyboru ma dla każdej komisji wyborczej dostarczyć odpowiedniego lokalu.

§. 17.

Komisarza wyborczego wyznacza dla stolicy kraju polityczna władza krajowa dla wyborców zaś poza stolicą kraju to starostwo, w którego obrębie znajduje się miejsce wyboru, albo też któremu polityczna władza krajowa poruczyła wyznaczenie komisarza wyborczego.

Urząd komisarza wyborczego jest bez naruszenia przepisów obowiązujących publicznych urzędników, nrzędem honorowym, a każdy, kto w danym miejscu wyboru posiada uprawnienie do wyboru, obowiązany jest przyjąć ów urząd.

Każdej komisji przydziela komisarz wyborczy prowadzącego pióro, który ma spisać protokół o przebiegu czynności wyborczej i pomieścić w nim wszystkie ważne zajścia, jakie zdarzą się przy czynności wyborczej, zwłaszcza zaś rozstrzygnięcia, wydane przez komisję wyborczą.

§. 18.

W grupie powszechnego głosowania reprezentacya gminna miejsca wyborczego i komisarz wyborczy wyznaczają po trzech, względnie po dwóch członków komisji wyborczej z pośród uprawnionych do wyboru w miejscu wyboru w odnośnem cieie wyborczem.

Wyznaczeni we wskazany powyżej sposób członkowie w liczbie sześciu, względnie czterech, wybierają absolutną większośćią siódmego, względnie piątego członka komisji wyborczej, który w miejscu wyborczem w odnośnem cieie wyborczem musi być uprawniony do wyboru.

Jeśli taka większość głosów także przy drugim głosowaniu nie dojdzie do skutku wyznacza tego członka komisarz wyborczy. W grupie wyborczej dopełniającej wyznacza dwóch członków komisji Wydział Rady powiatowej, jednego komisarz wyborczy.

§. 19.

Członkowie komisji wyborczej wybierają ze swego grona przewodniczącego względną większośćią głosów.

Przy równości głosów rozstrzyga los, który wyciąguie komisarz wyborczy.

§. 20.

Uchwały komisji wyborczej zapadają bezwzględną większośćią głosów bez względu na liczbę głosujących.

Przewodniczący komisji wyborczej głosuje tylko przy równo podzielonych głosach i roztrzyga w takim wypadku swym głosem.

§ 21.

Rozstrzygnięcie co do dopuszczenia do losowania, lub co do ważności oddanych głosów, przysłuża komisji wyborczej tylko wtedy:

a) jeżeli przy oddawaniu głosów zajdą wątpliwości co do tożsamości wyborcy;

b) jeżeli wyłoni się kwestya co do ważności lub nieważności niektórych oddanych głosów lub

c) jeżeli przeciwko uprawnieniu wyborczemu osoby wciągniętej do list wyborczych podniesione zostaną w ciągu czynności wyborczej zarzuty.

Zarzut w duchu ustępów a) i c). podniesiony być może nie tylko przez komisarza wyborczego i przez członków komisji wyborczej, lecz także przez wyborców, przez tych ostatnich zaś ustnie lub pisemnie i to tylko póty, póki osoba, której uprawnienie wyborcze zostało zakwestyonowane, nie oddała głosu, a w wypadku pod e) wymienionym tylko o tyle, o ile podniesiono twierdzenie, iż odnośna osoba od czasu ustalenia listy wyborczej utraciła uprawnienie do wyboru z przyczyn wyluszczo-nych w §. 4.

Rozstrzygnięcie komisji wyborczej zapasć mnsi w każdym poszczególnym wypadku przed dalszym ciągiem aktu wyborczego.

Rekurs przeciwko takiemu rozstrzygnięciu jest niedopuszczalny.

§. 22.

Komisarz wyborczy winien dbać o utrzymanie spokoju i porządku przy czynności wyborczej i o przestrzeganie przepisów ordynacyi wyborczej, ma on też niedopuszczyć do przekroczenia przez komisję wyborczą jej zakresu działania.

§. 23.

Wydane wyborcom karty legitymacyjne mają być nważane za wezwanie, aby bez żadnego dalszego wezwania jawili się w oznaczonym w nich dniu i w ciągu wyznaczonych w nich godzin, celem dokonania wyboru.

Tylko zaopatrzeni w kartę legitymacyjną wyborcy mają celem oddania głosów wstęp do lokalu wyborczego; po oddaniu głosów winni natychmiast opuścić lokal wy-

borezy. O ile to dla niezamąconego przeprowadzania wyborów okaże się potrzebnem należy wyborców tylko pojedynczo wpuszczać do lokalu wyborczego. Zarządzenie takie wydać może polityczna władza powiatowa lub komisarz wyborczy.

Do obecności przy akcie wyborczym należy na życzenie stron, ubiegających się o wybór, przypuścić do pięciu — w większych miastach do dziesięciu — mężów zaufania z pośród uprawnionych do wyboru. Mają oni prawo być przy akcie wyborczym aż do ogłoszenia wyniku obliczenia głosów.

Tych mężów zaufania przed wyborem strony ubiegające się o wybór wymieniają politycznej władzy powiatowej, która oznacza odpowiednią liczbę z pośród proponowanych, uwzględniając ile możności wszystkie strony ubiegające się o wybór.

Mężowie zaufania mają być jedynie świadkami czynności wyborczej i oprócz możności podnoszenia zarzutów, przysługującej wyborcom wedle § 21. lit. a) i c) nie przysłuża im żaden inny wpływ na tok czynności wyborczej.

Podczas czynności wyborczej zakazane są przemowy do wyborców, jako też wszelkie inne sposoby agitacji wyborczej, tak w lokalu wyborczym jak w budynku, w którym znajduje się ów lokal, a niemniej w bliższem otoczeniu budynku w obrębie który oznacza polityczna władza powiatowa. Należy postarać się o to, by ruch wyborców do i z lokalu wyborczego mógł się odbywać bez przeszkód.

W lokalu wyborczym winny odnośne gminy dostarczyć przyborów do pisanja i potrzebnych sprzętów dla wypełniania kart głosowania.

§. 24.

W dzień wyboru o oznaczonej godzinie i w przeznaczonem do tego miejscu zebrania rozpoczyna się czynność wyborczą ukonstytuowaniem się komisji wyborczej która odbiera listę wyborców, tudzież przy-

gotowane wykazy głosowania i arkusze obliczenia głosów.

Jeśli z braku ustawowych warunków nie może odbyć się ukonstytuowanie komisji wyborczej, wykonywa funkcyę jej komisarz wyborczy.

§. 25.

Głosowanie odbywa się zapomocą kart głosowania.

Przy wyborze wolno używać jedynie wydanych przez władzę kart głosowania a to pod rygorem nieważności oddanego głosu.

§. 26.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania winna komisja wyborcza przekonać się, że urna, przeznaczona do składania kart głosowania, jest próżna.

Głosowanie rozpoczyna się tem, że członkowie komisji wyborczej oddają swe głosy. Następnie oddają głosy wyborcy.

Każdy wyborca winien przy oddaniu głosu okazać swą kartę legitymacyjną.

Osoby, które oddają swe głosy, winny być po nazwisku zapisywane w wykazie głosowania, którego jeden egzemplarz ma spisywać prowadzący pióro, drugi zaś — jeden z członków komisji wyborczej.

§. 27.

Przy głosowaniu przewodniczący komisji wyborczej odbiera od każdego wyborcy złożoną kartę głosowania, wkłada każdą z osobna nicotworzoną do urny wyborczej i czuwa nad tem, by zamiast jednej nie oddano więcej kart głosowania.

§. 28.

W oznaczonej godzinie należy oddawanie głosów ukończyć. Wyborcy jednak, którzy jeszcze przed upływem oznaczonej godziny zamknięcia głosowania zjawili się w lokalu wyborczym i w przeznaczonej

przez komisję wyborczą poczekalni dla wyborców lub bezpośrednio przed lokalem wyborczym, nie mogą być wykluczeni od oddania głosu.

Jeżeli zajdą okoliczności, przeszkadzające rozpoczęciu, dalszemu ciągowi lub też ukończeniu aktu wyborczego, może komisja wyborcza za zezwoleniem komisarza wyborczego odłożyć lub przedłużyć akt wyborczy do dnia następnego.

Każde takie odroczenie lub przedłożenie należy obwieścić wcześniej w sposób w miejscu używany.

Jeżeli rozpoczęło się już oddawanie głosów, ma komisja wyborcza i komisarz wyborczy akty wyborcze i urnę wyborczą wraz ze znajdującymi się w niej kartkami głosowania opieczętować aż do dalszego ciągu aktu wyborczego.

§. 29.

Po ukończeniu oddawania głosów, o czem orzeka przewodniczący komisji wyborczej należy zamknąć lokal wyborczy, w którym mają pozostać: komisarz wyborczy, członkowie komisji wyborczej, oraz prowadzący pióro i mężowie zaufania (§. 23).

Przed skrutynium przewodniczący komisji wyborczej pomięsza kartki wyborcze w urnie wyborczej, poczem wyjmuje je i przelicza. Następnie jeden z członków komisji wyborczej rozwija każdą kartkę głosowania z osobna a przejrzawszy ją oddaje przewodniczącemu, który odczytuje głośno i podaje dalej do oglądnięcia innym członkom komisji.

Dwóch członków komisji wyborczej prowadzić ma co do osób, które otrzymały głosy, po jednym egzemplarzu listy głosowania; w liście tej ma być wymieniony imiennie każdy, kto otrzymał głos na posła, a obok jego nazwiska należy położyć liczbę 1, przy drugim na niego oddanym głosie 2, przy trzecim liczbę 3 i t. d. Obie listy głosowania muszą zgadzać się z sobą i mają być podpisane przez wszystkich

członków komisji i przez komisarza wyborczego.

§. 30.

Głosy, które padły na osobę wykluczoną w myśl §. 8. od wybieralności, głosy przywiązane do warunków, lub do których dodano zlecenie dla osoby mającej być wybraną, wreszcie głosy, z których nie można dokładnie rozpoznać oznaczonej nimi osoby, są nieważne i nie dolicza się ich do głosów oddanych.

Niewypełnionych kart głosowania nie należy doliczać również do oddanych głosów.

Jeżeli karta głosowania zawiera więcej nad jedno nazwisko, należy uwzględnić tylko nazwisko najpierw wymienione w karcie głosowania, względnie w rubryce tejże.

§. 31.

Po ukończeniu aktu wyborczego zamyka się protokół prowadzony z tegoż aktu, poczem podpisują go wraz ze spisem głosowania członkowie komisji wyborczej, komisarz wyborczy i prowadzący pióro; następnie ma być protokół wraz z dołączoną listą wyborczą, ze spisem głosowania, z ważnemi, tudzież z uznaniami za nieważne kartami głosowania wspólnie opieczętowany, zaopatrzony napisem oznaczającym treść i oddany komisarzowi wyborczemu.

Wynik obliczenia głosów ma być ogłoszony przez przewodniczącego komisji wyborczej po ponownem otwarciu lokalu wyborczego.

Jeżeli wybór posła jest już dokonany ma komisarz wyborczy odesłać akt wyborczy politycznej władzy krajowej, jeżeli zaś oddawanie głosów dla jednego i tego samego wyboru odbywa się więcej aniżeli na jednym zgromadzeniu wyborczem, odesłać je ma do komisarza wyborczego ustanowionego dla głównej komisji wyborczej.

Jeżeli nie wszyscy członkowie komisji wyborczej podpiszą akty wyborcze, należy

przyczynę tego uwidocznić w protokole wyborczym.

§. 32.

W wypadkach, w których oddawanie głosów dla jednego i tego samego wyboru odbywa się na więcej, aniżeli na jednym zgromadzeniu wyborczem, winna dokonać zestawienia ogólnego wyniku wszystkich razem aktów głosowania główna komisya wyborcza, która ma odebrać akty wyborcze nadesłane w tym celu przez komisye wyborcze komisarzowi wyborczemu, ustawionemu dla głównej komisji wyborczej.

Główna komisya wyborcza zbiera się w obecności komisarza wyborczego w miejscowości, wyznaczonej przez polityczną władzę krajową, a składać się ma z siedmiu członków, z których po trzech członków wyznacza reprezentacya gminna siedziby głównej komisji wyborczej i komisarz wyborczy z pomiędzy osób, które w tej miejscowości uprawnione są do wyboru w odnośnem ciełe wyborczem; siódmego członka wybiera się albo mianuje po myśli postanowień §. 18. Przewodniczącego głównej komisji wyborczej wybierają członkowie komisji ze swego grona względną większością głosów.

Podczas zestawienia wyniku wyborów dozwolony jest wstęp do lokalu tej komisji tylko komisarzowi wyborczemu i członkom komisji wyborczej.

Stwierdzone przez pojedyncze komisye wyborcze wyniki aktów wyborczych, winna główna komisya wyborcza zestawić, nie wdając się w badanie czynności urzędowych tychże komisji.

Po zestawieniu ogólnego wyniku wyzamyka się prowadzony z tego protokół, który podpiszą członkowie komisji wyborczej, komisarz wyborczy i prowadzący pióro, poczem protokół ten opieczętowany zostanie wraz z dołączonymi aktami wyborczymi, nadesłanymi przez poszczególne komisye wyborcze, zaopatrzoney napisem, oznaczającym treść i oddany komisarzowi wybor-

czemu, który winien wszystkie te akty odesłać do politycznej władzy krajowej.

Przewodniczący głównej komisji wyborczej ogłasza wynik wyborów po otwarciu lokalu komisji.

§. 33.

Za wybranego należy uważać tego, kto otrzymał więcej niż połowę wszystkich oddanych ważnych głosów.

Jeżeli nie uzyskano absolutnej większości głosów, przystępuje się do ściślejszego wyboru (§. 35.).

§. 34.

Jeżeli przy pierwszym wyborze nie uzyskał nikt absolutnej większości głosów, należy przystąpić do ściślejszego wyboru (§. 35.).

§. 35.

Przy ściślejszym wyborze wolno głosować tylko na te dwie osoby, które otrzymały względnie największą liczbę głosów przy poprzednim wyborze.

Przy równości głosów rozstrzyga o tem, kto ma przejść do ściślejszego wyboru, los który wyciągnie przewodniczący komisji wyborczej.

Każdy głos, który przy ściślejszym wyborze padnie na osobę do wyboru niewyciągniętą, należy uważać za nieważny.

Jeśli przy wyborze ściślejszym równo rozdziela się wszystkie oddane ważne głosy pomiędzy wyciągnięte do wyboru osoby to o tem, kto z nich uznany być ma za wybranego, rozstrzyga los, który wyciągnie przewodniczący komisji wyborczej.

§. 36.

Uprawnionych do wyboru nie można wykluczyć od wykonania prawa wyborczego przy wyborze ściślejszym, z tego powodu, że przy poprzednim wyborze nie wykonali tego prawa.

Jeżeli wybór odbywa się w kilku miejscach wyborczych lub na kilku zgromadzeniach wyborczych, wtedy komisarz wyborczy głównej komisji wyborczej zarządza wybór ściślejszy.

§. 37.

Szef politycznej władzy krajowej ma po przejrzeniu nadeszłych do tej władzy w myśl §§. 31. i 32. aktów wyborczych każdemu wybranemu posłowi wystawić i kazać doręczyć certyfikat wyboru, który to certyfikat uprawnia wybranego do wstąpienia do Sejmu.

Jeśli w braku któregokolwiek wustawowych warunków wybieralności odmówi się wydania certyfikatu wyborczego, to nowy wybór może być tylko w takim razie zarządzony, jeśli Izba sejmowa uzna wybór za nieważny.

Akty wyborcze odesłać należy e. k. Namiestnictwu, które je oddaje Wydziałowi krajowemu.

§. 38.

Przy podwójnych wyborach winien wybrany najpóźniej w ciągu dni ośmiu po ukonstytuowaniu się nowowybranego Sejmu w razie zaś wyboru uzupełniającego po otwarciu odnośnej sesji oświadczyć, który wybór przyjmuje. Jeśli oświadczenia takiego nie złoży w wymienionym terminie, to zarządzone przez prezydenta Izby posłów losowanie na publicznem posiedzeniu ma rozstrzygnąć, dla którego okręgu wyborczego wybór ma być ważny. Dla wolnego w następstwie okręgu wyborczego należy rozpisać nowy wybór.

§. 39.

Jeżeli okaże się w ciągu dni 90 po wyborze posła konieczność nowego wyboru w jego miejsce, to należy go przeprowadzić na podstawie list wyborczych, użytych przy ostatnim poprzednim wyborze, o ile wybór posła nie został właśnie z powodu nieprawidłowości tych list uznany za nieważny.

§. 40.

Sejm zarządza wstępne obrady nad aktami wyborczymi i po przedłożeniu sprawozdania rozstrzyga o ważności każdego wyboru najpóźniej w ciągu jednego roku, po dokonaniu wyboru.

Jeśli przed upływem tego terminu odnośna komisja dla wstępnych obrad (legitymacyjna) nie przedłoży swojej uchwały, winien marszałek krajowy przedmiot ten wczas postawić na porządku dziennym, a ustanowiony przez komisję lub jeśli to się nie stało, przez marszałka referent ma bez poprzednich obrad zdać sprawę w Izbie i przedłożyć wnioski, Izba zaś na tej podstawie wydaje rozstrzygnięcie. Przedmiot ten nie może być na podstawie uchwały Sejmu usunięty z porządku dziennego.

Póki Sejm nie uzna za nieważny wybór posła opatrzonego certyfikatem wyborczym, który wszedł do Izby, posiada on miejsce i głos.

Jeżeli wybór posła, któremu odmówiono certyfikatu wyborczego, uznany zostanie za ważny, marszałek krajowy ma go wezwać, by wstąpił do Izby sejmowej.

I n t e r p e l a c y a

posła Jerzego Baworowskiego do JW. Pana e. k. Komisarza rządowego.

Wedle urzędowego wykazu należy się gminom powiatu Trembowla z tytułu nadpłaty należności konkurencyjnych do drogi krajowej za czas przeszły przypisanycb rozporządzeniem Wysokiego e. k. Namiestnictwa z dnia 1. grudnia 1878 L. 60.711 zwyż 30.000 koron.

Od szeregu lat domagają się tak gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego, jak też Wydział powiatowy za pośrednictwem Wydziału krajowego, od Wysokiego e. k. Rządu zwrotu powyższych należności. Na liczne podania i urgensy Wysoki Rząd udziela wymijające odpowiedzi.

Gdy się to jednak od lat szeregu powtarza, bo od r. 1879 począwszy, a dla materialnych stosunków odnośnych, przeważnie biednych gmin w powiecie, sprawa ta stanowi kwestyę żywotną pierwszorzędną wagi — podpisani przeto zapytują:

1) Dlaczego Wysoki c. k. Rząd nie chce wyasygnować gminom powiatu Trembowla znacznych kwot należących im się z tytułu nadrobionych prestacyi przy budowie drogi krajowej Strusów-Buczacz.

2. Ewentualnie kiedy skłonnym będzie powyższe należitości wyasygnować.

Interpelant:

Jerzy Baworowki, w. r.

Jan Urbanowski, Korytowski, Zagórski, Sękowski, T. Cieński, Götzt, Sozański, Miecz. Urbanowski, St. Jędrzejowicz, Niezabitowski, Białoskórski, Cielecki, Bal, Garapich, Paygert, W. Gnoiński.

I n t e r p e l a c y a

posła Jakóba Bojki i tow. do c. k. Rządu o składnicę pocztową.

Gmina Łysa góra, poczta Porabka Uszewska pow. Brzesko wniosła po raz piątą prośbę o składnicę pocztową, a gdyby to było niemożliwym, o przyznanie dla gminy listonosza.

Dyrekeya jednak zbywa prośbę mileżeniem, gmina zaś powyż wymieniona znajduje się w potrzebie, gdyż jest oddaloną od poczty Porabki uszewskiej 6 km. i może tylko raz na tydzień odbierać listy.

To przedstawwszy, zapytują podpisani, czy Rząd eehce rozpatrzyć tę sprawę i polecić odnośnym władzom, by prośbie tej gminy zadość uczyniła.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Interpelant:

Bojko, w. r.

F. Włodek, Krempla, Oleśnicki, Mogilnicki, Huryk, Barabasz, Bohaczewski, Kramarezyk, Stapiński, Effinowicz, Kuryłowicz, Potoczek, Staruch, Korol.

I n t e r p e l a c y a

posła Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie konkurencyi na budowę kościoła rz. kat. w Jedliczu.

Długie lata ciągnie się już sprawa o konkurencyę na budowę kościoła rz. kat. w Jedliczu pow. Krosno ze szkodą nie do powetowania dla ludności parafialnej. Nad wyraz przykro i ujemnie musi oddziaływać na opinię publiczną fakt, że opór jednostek, chcących zagarnąć skarby naftowe i nawet do budowy kościoła się nie przyczynić ustawowo przepisaną częstką. znajduje niewyczerpaną pobłażliwość n e. k. Rządu, obowiązane go dbać w pierwszym rzędzie o dobro ogółu.

Zapytujemy: Czy jest jaka nadzieja ukończenie sporu o zapłatę konkurencyjnych datków na budowę kościoła rz. kat. w Jedliczu i kiedy nareszcie skończy się powolność c. k. Władz w tej sprawie.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Interpelant:

Jan Stapiński, w. r.

Krempla, F. Włodek, Bojko, Potoczek, Oleśnicki, Huryk, Kramarezyk, Mogilnicki, Korol, Staruch, Barabasz, Ostapeczuk, Kuryłowicz, Mazikiewicz.

I n t e r p e l a c y a

posła Stapiński-go i tow. do c. k. Rządu.

C. k. Starostwo w Brzozowie nakazało oglądaczom bydła w gminach sporządzić, prowadzić i co miesiąc do kontroli przedkładać kataster zwierząt domowych.

Jest to znowu bardzo znaczny, a weale uie konieczny ciężar, nałożony na gminy już i tak przeciążone przeróżnymi poruczeniami c. k. Rządu.

Zapytujemy się: Czy zechce wreszcie c. k. Rząd powstrzymać się w nakładaniu coraz to nowych ciężarów urzędowania na gminy, a w szczególności czy zechce pole-

cié c. k. Starostwu w Brzozowie, aby nie wykonało swego nakazu co do prowadzenia katastru zwierząt domowych przez gminnych oglądaczy bydła?

We Lwowie 6. marca 1907.

Interpelant:
Jan Stapiński, w. r.

F. Włodek, Bojko, Krempa, Oleśnicki, Huryk, Potoczek, Kramarczyk, Korol, Staruch, Barabasz, Ostapeczuk, Kuryłowicz, Mazikiewicz, Mogilnicki.

Sekretarz p. Lubomirski czyta:

I n t e r p e l a c y a

posła Jana Stapińskiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie komitetu parafialnego w Niebyleu, pow. strzyżowskiego.

W Niebyleu w powiecie strzyżowskim wybrano przed kilkunastu laty komitet parafialny, którego nie chciał uznać były proboszcz śp. Jan Maczyński. Wskutek tego ciągle wnoszono protesty, a komitet nie mógł zająć się gospodarką parafialną. Po objęciu parafii przez terażniejszego proboszcza Jana Drzewieckiego, dokonano w r. 1905 ponownego wyboru. Ponieważ i ks. Drzewieckiemu nie podoba się członek tegoż komitetu, więc wniesiono także protesty i sprawa jest dotychczas niezakończona, a komitet, będący w zawieszeniu, nie może sprawować należnych do niego czynności.

Tymczasem budynki parafialne znajdują się w stanie opłakanym, jaki tylko przedstawić sobie można. I tak: dach ze szpichlerza, zbudowanego niegdyś z najlepszego drzewa, spadł, wskutek czego drzewo jest zniszczone i wiele go już brakuje; drugi budynek jest zupełnie przewrócony, a inne czeka ten sam los, gdyż nagląco potrzebują restauracyi.

To przedstawivszy, zapytują podpisani, czy Rząd rozpatrzy tę sprawę i nakaże odnośnym władzom, by przyspieszyły zatwierdzenie Komitetu, ewentualnie wybór nowego.

Lwów, dnia 6. marca 1907.

Interpelujący:
Jan Stapiński, w. r.

Krempa, F. Włodek, Bojko, Oleśnicki, Huryk, Kramarczyk, Korol, Potoczek, Staruch, Barabasz, Ostapeczuk, Kuryłowicz, Mazikiewicz, Mogilnicki.

I n t e r p e l a c y a

posła Franciszka Krempe i tow. do c. k. Rządu w sprawie nadużyć popełnianych przez wójta w Krzyweczycach.

Wójtem wsi Krzyweczyce jest od roku 1902 Jan Cholewiński.

Cały czas jego urzędowania jest nieprzerwanym łańcuchem i pasmem nadużyć urzędowych, narażających tak gminę jak i poszczególnych jej mieszkańców na dotkliwie straty materialne. Wymienianie wszystkich jego nielegalnych czynności zabrałoby zbyt wiele czasu, ograniczymy się tylko na wyszczególnieniu kilku faktów:

W r. 1903 wydzierżawił wójt Jan Cholewiński skarbowi wojskowemu część pastwiska gminnego w obszarze 70 morgów i część pola gminnego w obszarze 12 morgów. Umówiony czynsz dzierżawny za pastwisko wynosił rocznie ryczałtową sumę 200 kor., czynsz zaś za grunta 2400 kor., licząc po cenie jednostkowej 200 koron za 1 morg rocznie. Z pobranych z tego tytułu pieniędzy nie złożył wójt należytego rachunku, nie uwidoczniał ich w dzienniku kasowym, a interpelowany w tej sprawie tłumaczył się, że rozdał je według swego uznania pomiędzy służbę gminną i niektórych gospodarzy. Zbyt to poważna kwota (rocznie około 2600 koron!), by nad podobnem „wyjaśnieniem“ p. wójta można przejść spokojnie do porządku dziennego.

W gminie Krzyweczyce istnieje pożyczkowa kasa gminna. Z kasy tej pobrał wójt Jan Cholewiński rzekomo tytułem pożyczki kwotę 400 koron. Na pokrycie atoli tej kwoty nie złożył ani skryptu dłużnego, ani też nie uwidoczniał w księdze kasowej.

Gospodarkę kasową prowadzi Cholewiński zupełnie samowolnie, nie krępując się żadnymi przepisami lub względami nie tylko na dobro gminne, lecz nawet na najprymitywniejszą uczciwość.

W czasie lustracji i szkona kasy gminnej znaleziono trzy fałszywe kwity, wystawione na kwoty: 70 K., 111 K. 50 h. i 45 K. 12 h. Kwity te służyły na pokrycie rzekomych wypłat, które faktycznie miejsca nigdy nie miały.

W maju 1906 r. odbyto lustrację ze strony Wydziału powiatowego. W listopadzie 1906 przeprowadzono rewizję ze strony Wydziału krajowego. Obie lustracje stwierdziły liczne fakty nadużyć popełnionych przez Cholewińskiego. Mimo to jednak i mimo wdrożenie przez c. k. Sąd kraj. karny dochodzeń przeciw Cholewińskiemu o zbrodnię z §. 181. u. karnej, urzęduje on nadal, aczkolwiek ustawa wcale niedwuznacznie orzeka, iż w podobnych wypadkach bezzwłocznie suspensya nastąpić winna.

Wobec tego zapytują niżej podpisani, czy Rząd zechce wydać odnośnym władzom zlecenie, by zapobiegli podobnym przekroczeniom.

We Lwowie, dnia 2. marca 1907.

Interpelant:

Franciszek Krempa, w. r.

F. Włodek, Bojko, Oleśnicki, Korol, Mazikiewicz, Kuryłowicz, Staruch, Ostapczuk, Huryk, Mogilnicki, Effenowicz, Barabasz, Bohaczewski, Stapiński.

I n t e r p e l a c y a

posła Franciszka Krempe i tow. do c. k. Rządu w sprawie zabicia zdrowej nierogacizny przez weterynarza z urzędu u Józefa Bilińskiego w Łące szlacheckiej.

U Józefa Bilińskiego w Łące szlacheckiej zasłała jedna świnia, o czem tenże doniósł oglądaczowi. Dnie były gorące, więc Józef Biliński wypuścił świnie z chlewu do sadzawki, która znajduje się na jego obej-

ściu, zamierzał bowiem wykopać je. Nigdy jednak nie puszczał je samopas i podczas kąpienia nie odchodził od sadzawki wcale.

W Łące nie było ogłoszonej w tym czasie kontumacji, co może poświadczyć Piotr Biliński, zresztą wypuszczenia nierogacizny dla świeżego powietrza na własną oborę nie można nazwać puszczeniem samopas. Mimo to żandarm, który spostrzegł świnie w sadzawce, powiadomił odnośne władze o rzekomem puszczeniu samopas.

Wówczas na takie doniesienie przybył tymczasowy zastępca weterynarza, który wkrótce po opisywanym fakecie miał nawet stracić miejsce z powodu niewłaściwego postępowania w urzędowaniu i oglądawszy nierogaciznę Józefa Bilińskiego, kazał jedną sztukę pozostawić, za którą tenże wziął wkrótce 130 kor., natomiast pięć sztuk kazał natychmiast zabić. Po przeprowadzeniu sekcji powiedział ten weterynarz wobec świadków Miebała Łuckiego, Nikodema Czajkowskiego, Stefana Łuckiego i Fedia Salo. że tylko dwie z tych sztuk były dotknięte pomorem, a trzy były zupełnie zdrowe. Wobec tego zażądał Józef Biliński odszkodowania, a nie otrzymawszy go, wniósł rekurs do c. k. Namiestnictwa, które odpowiedziało odmownie.

To przedstawivszy, zapytują podpisani, czy Rząd weźmie w opiekę tę sprawę, względnie pokrzywdzonego Józefa Bilińskiego w tym kierunku, aby krzywdę mu wynagrodzono.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Interpelant:

Franciszek Krempa, w. r.

F. Włodek, Bojko, Oleśnicki, Korol, Bohaczewski, Huryk, Stapiński, Mogilnicki, Barabasz, Kuryłowicz, Staruch, Ostapczuk, Mazikiewicz, Effenowicz.

I n t e r p e l a c y a

posła Franciszka Krempe i tow. do c. k. Rządu w sprawie przepisów weterynaryjnych, którymi niesłusznie skrzywdzono go-

spodarza z Białego Dunajca w powiecie nowotarskim.

Franciszek Cudzieh, gospodarz z Białego Dunajca w powiecie nowotarskim, sprzedał krowę za 254 kor. Ignacemu Papierskiemu z Nowego Targu. Krowa przed sprzedażem była badana przez oglądacza gminnego i weterynarza i przy obydwu oględzinach uznano ją za zupełnie zdrową.

Po czterech miesiącach odsprzedał ją Ignacy Papierski masarzowi Goldnerowi za 340 kor., który po zabiciu tej krowy sprowadził tego samego weterynarza w mniemaniu, że krowa była chora i weterynarz orzekł, że krowa była najmniej od sześciu miesięcy chora na gruźlicę.

Jakkolwiek urzędowe orzeczenia weterynarza nie były zgodne, mimo to zaskarżono Franciszka Cudzieha wprost do Sądu w Nowym Targu, jako pierwszego właściciela krowy, o całkowity zwrot kwoty 340 K., chociaż sprzedał ją za 254 K.

W tej sprawie było kilka terminów, na których powyż wspomniany weterynarz zeznawał niezgodnie, gdyż na jednym twierdził, że krowa była chora na gruźlicę, zaś na drugim twierdził, że była chora na inną jakąś chorobę zakaźną.

Mimo sprzeczności tych zeznań należy dodać, że pierwszy właściciel tej krowy posiada od niej jałówkę, która jest zupełnie zdrowa, nadto on i późniejszy nabywca Ignacy Pojerski spożywali wraz z rodziną mleko tej krowy i są zupełnie zdrowi.

To przedstawivszy, zapytują podpisani, czy Rząd zechce tę sprawę rozpatrzyć i zapobiedz na przyszłość podobnym postępowaniom.

Lwów dnia 6. marca 1907.

Interpelant:

Franciszek Krempa, w. r.

F. Włodek, Bojko, Stapiński, Mazikiewicz, Oleśnicki, Kuryłowicz, Bohaczewski, Staruch, Ostapczuk, Korol, Barabasz, Huryk, Mogilnicki, Effenowicz.

Sekretarz p. Mazikiewicz czyta:

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zaprowadził w Galicyi wschodniej w c. k. urządach pocztowych święcenie dwóch pierwszych dni świąt Bożego Narodzenia i Zmartwychwstania Pańskiego wedle obrządku gr. kat. tak samo, jak świątkują te dnie świąteczne wedle obrządku łac., to jest z ograniczonymi godzinami urzędowemi.

Lwów, dnia 6. marca 1907.

Wnioskodawca:

Oleśnicki, w. r.

Korol, Huryk, Staruch, Barabasz, Ostapczuk, Mogilnicki, Ochrymowicz, Bohaczewski, Mazikiewicz, Effenowicz, Wileczkiewicz, Potoczek, Kramarczyk, Kuryłowicz, Stapiński, F. Włodek.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie odczytanych wniosków umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 7. marca 1907 o godzinie 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia 2 minut 32 po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni, w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański, w. r.

Kazimierz Lubomirski, w. r.